

Lytje Pole

Schier
monnikoog

ALLE TOERISTISCHE INFORMATIE OVER SCHIERMONNIKOOG

JAARGANG KWARTAAL

2016/04

Ontdek Schiermonnikoog

BENIEUWD WAT U ALLEMAAL
OP ONS EILAND KUNT BELEVEN?

NIET TE MISSEN
DIT KWARTAAL

- November Wandelmaand
- Volop natuurpagina's
- Internationaal Kamermuziekfestival
- Eilander Clive Hellinga uitgelicht

Gratis
uitgave

11

November
Wandelmaand

21

Hoe gaat het met de
Sayaguesarunderen?

7

150 Jaar Badplaats

Nationaal Park
Schiermonnikoog

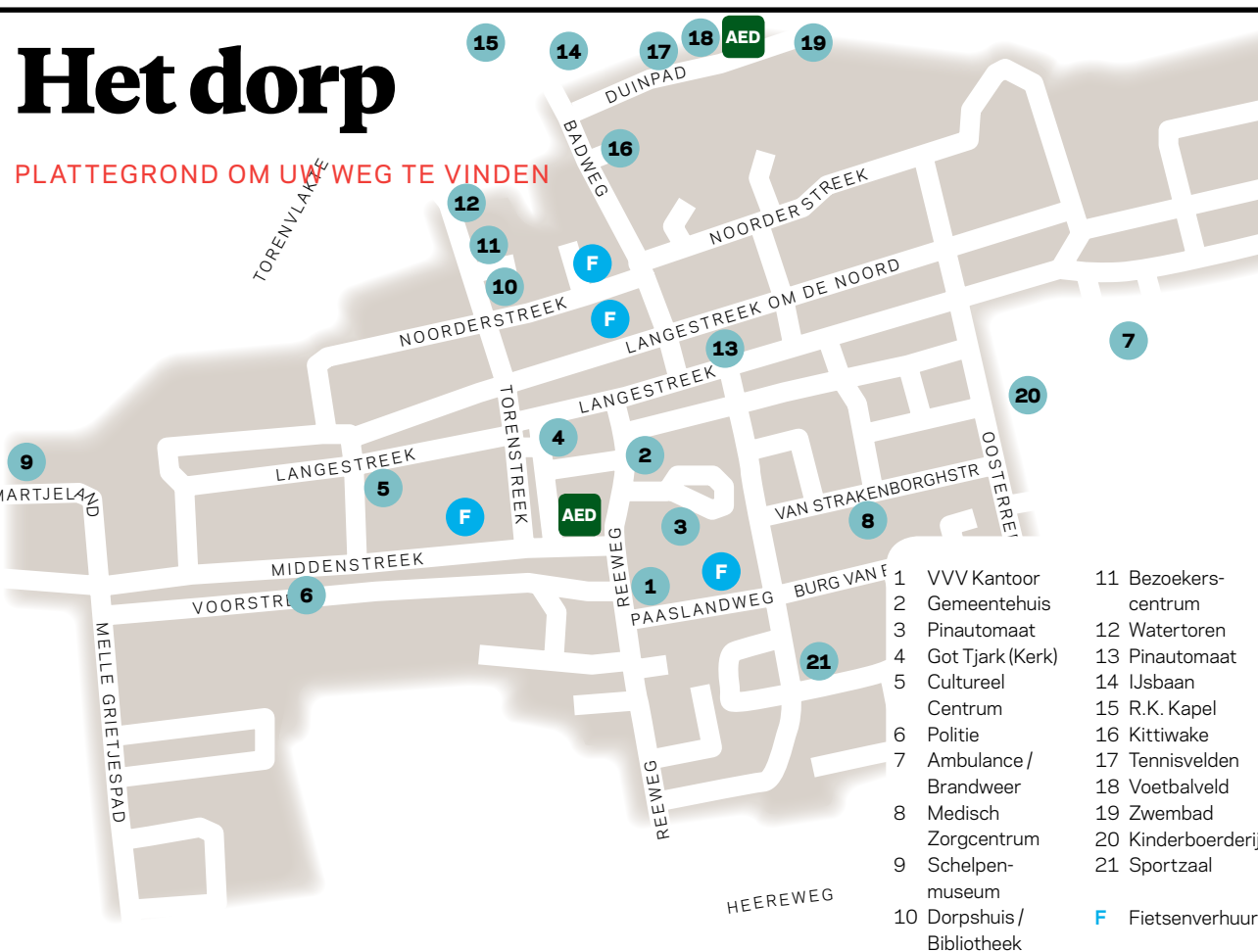
Natuurmonumenten

150
jaar
badplaats

Het dorp

PLATTEGROND OM UW WEG TE VINDEN

BELANGRIJKE ADRESSEN

Artsen

Dokter Mw. P.S.C. Kouwenhoven
Van Starckenborghstraat 17
tel. 0519-712400
Maandag t/m vrijdag spreekuur
en visites op afspraak. Voor
het maken van een afspraak
kunt u op maandag t/m vrijdag
bellen tussen 08:30-10:00 uur
en 14:00-15:30 uur. Vergeet uw
zorgpas niet. Voor spoedgeval-
len is de praktijk ieder moment
telefonisch bereikbaar.

Tandarts

Mw. T.C. Robberts
Van Starckenborghstraat 17 tel. 0519-
531777 (uitsluitend op afspraak)

Thuiszorg

Het Friese Land
tel. 0900-8864 (€ 0,10 p.m.)
www.thfl.nl

Apotheek

Van Starckenborghstraat 17
tel. 0519-712400
Geopend op maandag t/m vrij-
dag tussen 08:30-10:00 uur en
14:00-15:30 uur. In het weekend
geopend om 12:00 uur. Uit-
sluitend voor spoed, en zonder
afspraak.

Politie

Voorstreek 28
tel. 0900-8844

Fysiotherapeut

A. v.d. Meulen
Van Starckenborghstraat 17
tel. 0519-531927 (uitsluitend op
afspraak)
Telefonisch bereikbaar tussen
12:30-13:00 uur.

Pedicure/Manicure

A.T. Bakker-van der Molen
Van Starckenborghstraat 17
tel. 06-30962569 (op donderdag en
uitsluitend op afspraak)

COLOFON

Lytje Pole is de gratis informatiekrant
van de VVV Schiermonnikoog en ver-
schijnt viermaal per jaar.
26e jaargang, 4e kwartaal 2016

Jaaroplage: 40.000 expl.

Redactie: VVV Schiermonnikoog

Vormgeving: Studio Eke van Mansvelt

Drukkerij: NoordPers Uithuizen (Gr)

Fotografie: Douwe van Linge, Ed Kie-
kens, Eddie Bakker, Foppe Schut, Ilja
Zonneveld, Jacco van der Zwan, Romy
Dam, Schierzomerkamp, Suzanne Stop-
pels, VVV Schiermonnikoog

Redactieadres:

VVV Schiermonnikoog
Reeweg 5 / Postbus 13
9166 ZP Schiermonnikoog
tel. 0519-531233

redactie@vvvschiermonnikoog.nl
**De Nationaal Park Schiermonnikoog
pagina's zijn gemaakt door:**

Teksten: Cynthia Borrás, Erik Jansen,
Marijke Barhorst.

Foto's: Cynthia Borrás, Erik Jansen,
Marijke Barhorst

Adverteren

Adverteren in Lytje Pole is uitsluitend
mogelijk voor leden van de VVV Schier-
monnikoog.

De informatie in deze krant is zo
nauwkeurig mogelijk overgenomen. De
VVV Schiermonnikoog aanvaardt geen
enkele aansprakelijkheid voor gevolgen
van onjuistheden en onvolkomenheden
die eventueel in deze krant vermeld
staan.

AED's op het eiland

Het eiland telt zeven
AED's; draagbare
toestellen die middels
een elektrische schok
het hartritme bij een hartstilstand
kunnen herstellen. Een groot
aantal eilanders is opgeleid om
een AED te bedienen. De AED's
bevinden zich bij: Spar Brune-
kreef, VV De Monnik, restaurant
Noderstraun, drink- & eethuis De
Berkenplas, strandpaviljoen de
Marlijn, de jachthaven en op de
veerdam. Ook de ambulance en
politieauto zijn voorzien van een
AED.

VVV Schiermonnikoog

Aan de balie van ons VVV-kantoor kunt u
zich laten informeren over allerlei zaken
die voor uw verblijf op Schiermonnikoog
van belang kunnen zijn. Het VVV-kantoor
is geopend van maandag t/m zaterdag van
09:30-17:00 uur.

Reeweg 5
9166 ZP Schiermonnikoog

info@vvvschiermonnikoog.nl
www.vvvschiermonnikoog.nl
tel. 0519 53 12 33

Digitale agenda

Een volledige, actuele agenda van het
eiland: www.lytjepole.nl

Schiermonnikoog TV

Schiermonnikoog heeft haar eigen
TV-kanaal: kanaal 22 (487,25 Mhz)

Nieuws

Dagelijks nieuws van het eiland: www.schierweb.nl, www.nieuwsschier.nl

Het weer

De actuele weersverwachting voor het
eiland: www.weeronline.nl

ING

In het VVV kantoor kunt u ook terecht voor uw post en
bankzaken. Het postservice punt is geopend van ma
t/m za van 09:30 - 17:00 uur. De ING servicepunt is
geopend van ma t/m vr van 09:30-12:00 uur en van
14:00-17:00 uur.

Mocht u tijdsintensieve handelingen hebben verzoeken
we u een afspraak te maken met een van onze
medewerkers.

Beter verhuren?
WIJ HELPEN U GRAAG VERDER.

VVV SCHIERMONNIKOOG

INHOUD

Algemene informatie	2
Welkom	3

Ontdek het eiland	5
Actueel	7
Reizen	9
Evenementen	11

Kinderactiviteiten	13
Sport & Spel	15
Fiets- & Wandeleiland	17
Muziek	19

Natuur	20, 21, 22, 23
Excursies	23
Kinderpagina	25
Excursies	27
Kunst	29
Exposities	30
Musea	31

Historie	33
Hulpdiensten	34
Eilandportret	35
Ontspanning	36
Gemeente Schiermonnikoog	37
Kerknieuws	38
Getij	39

WELKOM

Welkom op Schiermonnikoog

Het Friese Waddeneiland Schiermonnikoog is één van de prachtigste en spannendste natuurgebieden van Nederland. Het mag zich dan ook met trots Nationaal Park noemen.

Vrijwel nergens anders zijn er op zo'n klein oppervlakte zoveel verschillende landschappen te vinden: bossen en duinen vol geurige bloemen, het oneindige strand, een uitgestrekte kwelder met

ongerept uitzicht, en wadplaten
vol vogels, véél vogels. Zelfs in het
toeristisch hoogseizoen huizen op
het vogeleiland Schiermonnikoog
nog altijd veel meer vogels dan
mensen!

Dé plek

Schiermonnikoog is 16 kilometer lang en 4 kilometer breed, en daarmee verreweg het kleinste bewoonde Waddeneiland. In de natuur vindt de liefhebber alle rust en ruimte, en aangekomen in

het dorp vinden eilander en gast elkaar op de gezellige terrasjes, en in de sfeervolle horeca en winkeltjes.

Hoe klein Schiermonnikoog ook is, het biedt grootse mogelijkheden en is dé plek om even helemaal weg te zijn.

De eilanders nemen u graag mee in hun rijke cultuurhistorie en hun passie voor het eiland.

Boswachter Erik Jansen: “Het mooiste aan Schiermonnikoog vind ik dat je vanuit huis direct in één van de meest bijzondere natuurgebieden van Europa stapt, in een écht Nationaal Park. Tijdens een kleine fietstocht zie je twee zeeën, stuivende duinen, een onmetelijk breed strand, donker dennenbos en een paarsbloeiende kwelder. Voor honderdduizenden vogels is Schiermonnikoog een onmisbare tussenstop. Als ze hier niet genoeg te eten vinden, kunnen ze hun reis niet tot een goed einde brengen. Ik zou geen enkele plek op aarde weten waar je in zo’n korte tijd zoveel verschillende landschappen én vogels kunt zien!”

Ik zou geen enkele plek op aarde weten waar je in zo'n korte tijd zoveel verschillende landschappen én vogels kunt zien!

meubelmakerij lijstwerk maatkasten

Bijna voor alles een oplossing!

André Bolhuis

Kerkpad 1, 9951 EP Winsum (Gn)

werkplaats: Touwslagersbaan 28, 9804 RJ Noordhorn (Gn)

www.andrebolhuis.nl • info@andrebolhuis.nl • 06-49934126

23 volledig ingerichte 2-6 persoons appartementen

- ✓ Gelegen in het centrum van het dorp
- ✓ Voorzien van eigen keuken, douche en toilet
- ✓ Incl. linnengoed, handdoeken en theedoeken
- ✓ Gratis draadloos internet
- ✓ Voor aanbiedingen zie onze website

www.schieronline.nl | info@schieronline.nl | 0519 53 12 72

Welkom voor ontbijt,
lunch, diner, borrel,
catering of een heerlijke
overnachting.

Tegen inlevering van
deze advertentie
serveren wij u een 3
gangen diner incl. een
glas wijn voor 29,95.

Kijkt u even op onze
site voor de speciale
hotel aanbiedingen.

www.hotelomdenoord.nl
Langestreek 66 (hoek Badweg)
info@hotelomdenoord.nl
0519-700200

Lekker lezen op Schiermonnikoog!
Boeken, e-books, tijdschriften, dvd's;

de bieb heeft het allemaal!

U bent al lid
vanaf 5 euro en
kinderen zijn
gratis lid!

In den Ferien Bücher
lesen? Holen Sie sie sich
bei der Bücherei!

Want to read during
your holiday? Borrow a
book or a magazine at
the library!

/bibliotheekfryslan
 ontdekdebieb.nl

Bibliotheek Schiermonnikoog
Torenstreek 18 a

dinsdag	15.30 - 18.00
woensdag	15.30 - 18.00
donderdag	15.30 - 18.00
vrijdag	15.30 - 18.00

Tijdens schoolvakanties Noord en Midden

maandag	15.30 - 18.00
dinsdag	15.30 - 18.00
woensdag	15.30 - 18.00
donderdag	15.30 - 18.00
vrijdag	15.30 - 20.00
zaterdag	10.00 - 12.00

de Bibliotheek
Noord Fryslân

Refresh op Schiermonnikoog

Zoeken naar je eigen kleur & stijl
met Schiermonnikoog als natuurlijk decor en inspiratiebron

Lifestyle winkel
Kleur- en stijlanalyse
Diverse workshops
Verwenarrangementen

Kleur aan Zee, Langestreek 15, 9166 LD Schiermonnikoog

WAT U NIET MAG MISSEN

De Monnik (1)

Om de monniken die het eiland stichtten te eren, is in 1961 het standbeeld van de Schiere Monnik op het Willemshof naast het gemeentehuis onthuld. Kunstenaar Martin van Waning maakte dit bronzen beeld.

Vuurtorens

In 1853 zijn op het eiland twee torens geplaatst, in opdracht van Koning Willem III. Met hun stilstaande lichten vormden zij bakens voor het scheepsverkeer. Wanneer de lichten van de twee torens samenvielen, wisten de schippers dat ze tussen de banken door van de Noordzee naar de Waddenzee konden varen. Aan het begin van de 20e eeuw kreeg de rode toren (Noordertoren) mechanisch, ronddraaiend licht, waardoor de witte Zuidertoren (nabij het huidige Bezoekerscentrum) overbodig werd. De witte toren is decennia in gebruik geweest als watertoren, en is nu in beheer van KPN. De rode toren is nog steeds 24 uur per dag bemand.

Kerken

Wie met de boot het eiland nadert, ziet behalve de twee vuurtorens ook het torentje van de Got Tjark (Grote kerk) boven de huizen uitsteken. Deze kerk in het dorpscentrum is gebouwd in 1866. Halverwege de Badweg staat de Rooms Katholieke kapel, daterend uit 1915.

Vredenhof (2)

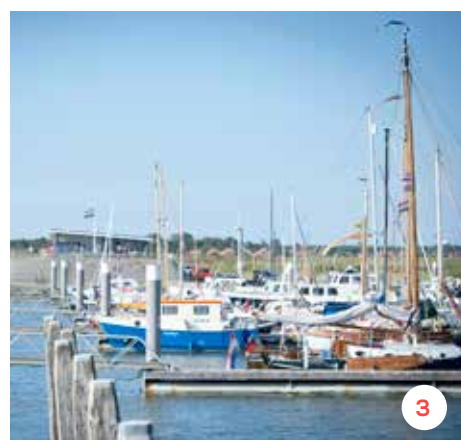
Op het Vredenhof - verscholen in het groen aan de Reddingsweg - liggen drenkelingen en oorlogsslachtoffers uit beide Wereldoorlogen, afkomstig uit onder andere Australië, Canada, Frankrijk, Duitsland, Groot-Brittannië en Polen. Een aantal eilanders, waaronder hotelier Sake van der Werff, nam rond 1920 het initiatief tot de bouw van deze begraafplaats.

Bunker Wassermann

Aan de Prins Bernhardweg ligt de Wassermann, een bunker en commandopost uit de Tweede Wereldoorlog als onderdeel van de Atlantikwall. Deze bunker ligt op het hoogste duin van het eiland en moest dienst doen als radarsysteem, maar heeft - volgens geruchten dankzij sabotage - nooit gefunctioneerd. Tegenwoordig is de Wassermann een geweldige uitkijkpost.

Eendenkooi

In 1861, een jaar na het ontstaan van de Banckspolder, creëerde de meest oostelijke boerderij in de polder een eendenkooi. Voorheen werd de kooi als jachtmiddel gebruikt, tegenwoordig geeft boer en kooiker Theun Talsma excursies op de Kooiplaats.

Westerplas

De westkant van het eiland was oorspronkelijk ook kwelder, tot het in 1962 van de Waddenzee werd afgesloten. Het zoetwatermeer dat ontstond is een heus vogelparadijs geworden, goed te bezichtigen vanuit de vogelkijkhut.

Jachthaven (3)

In 1927 werd de eerste aanlegsteiger aangelegd, aan de zuidkant van het eiland. Voorheen ging de postboot op het wad voor anker en werd alles en iedereen per paard en wagen van en naar de boot gebracht. In 1962 werd de huidige aanlegsteiger in gebruik genomen, en kreeg de oude haven de functie van jachthaven. De jachthaven is gemiddeld 1.50 m diep en biedt plaats aan ongeveer 120 schepen.

Walviskaak

De walviskaken in het dorpscentrum herinneren aan de walvisvaart, waarbij meerdere eilanders in de na-oorlogse jaren betrokken waren. Eilander Klaas Visser is zelfs jaren kapitein van de Willem Barendsz geweest, het moederschip van vele expedities. In 1950 nam hij na één van zijn laatste reizen de onderkaak van een 32-meter lange blauwe vinvis mee naar huis, geschoten in de Zuidelijke IJszee. Deze kaken staan nu in het dorpscentrum, voor galerie Ogygia, waar vroeger de zeevaartschool gevestigd was.

Bakens (4)

Op de kwelder, aan de oostkant van het eiland, staan twee bakens: de Kobbeduinen en het Willemsduin. Vroeger werden op deze bakens en op de westpunt van het eiland vuurpotten gestookt, om de zeevarenden de weg te wijzen. Verhalen gaan dat eilanders expres ook vuurtjes op het strand stookten zodat schepen (roofgoed) op de banken liepen.

Strandpaviljoen
"De Marlijn"

Schiermonnikoog - demarlijn.com

De meest noordelijke strandlocatie van Nederland;

Voor uw kopje koffie of drankje, borrelhapje of lunch en in het hoogseizoen ook voor uw diner. Daarnaast bieden wij uitgebreide mogelijkheden voor gezelschappen, feestjes, bruiloften e.d.

Standpaviljoen "De Marlijn"
Prins Bernhardweg 2, 9166 SH Schiermonnikoog
tel: 0519-531397 | info@demarlijn.com

RETTEKETET

SCHIERMONNIKOOG

echt mooi goed, natuurlijk

Ik raak geïnspireerd door mijn omgeving, het eiland Schiermonnikoog.

Simpele lijnen en kleuren komen terug in mijn winkel. Gepassioneerd ga ik steeds op zoek naar een mooie collectie.

Producten met een hart en een ziel. Producten die zoveel mogelijk groen zijn en dichtbij geproduceerd worden.

Janet

Onze merken

Contact

10
DAYS

USHIO
LAKEN

alchemist
LABORATORY

TOMS

BIBA
CREATES

NOOSA

ZUSS

MOSCOW

YAYA
HEAD OF DESIGN

PENN&INK N.Y

Papst & Peers

Studio mhl.

&

Middenstreek 11
9166 LL Schiermonnikoog

t 0519-53 17 33
e info@retteketet.com
w www.retteketet.com

De afgebeelde artikelen geven een indruk van onze wisselende collectie.

waar u gezelligheid, rust en ruimte midden in de natuur kunt vinden.
Seeduneweg 1, 9166 RX Schiermonnikoog ☎ 0519-531398 WWW.SEEDUNE.NL

SCHIERGLAS

www.schierglas.nl

06-12 89 68 92

- └ glasbewassing
- └ schoonmaak
- └ huismeester
- └ hogedrukreiniging
- └ groenvoorziening
- └ vloeronderhoud
- └ sneeuwruimen

STREEK 56

drogisterij & kinderkleding

maat 56 t/m 176

LANGESTREEK 56 | 9166 LD SCHIERMONNIKOOG | 0519 531962 | WWW.STREEK56.NL

TOX BAR

eten
drinken
dansen

Elke dag een feestje!

www.toxbar.nl | facebook.com/toxbar | 0519 - 53 13 73

SCHIERMONNIKOOG

WINTERDIENSTEN

De monniken heten u welkom

De diensten die de monniken deze zomer in de Egbert-kapel verzorgden zijn goed bezocht. De betrokkenheid en de dankbaarheid van de bezoekers was goed voelbaar en de monniken zijn blij u ook in najaar en winter te kunnen ontvangen in de kapel.

“Aanvankelijk dachten we slechts aan diensten in het zomerseizoen, van mei tot september. Het leek ons verspilling om de Egbertkapel in de winter alleen maar voor onze diensten warm te stoken. Maar het blijkt dat het gebouw verwarmd wordt tot veertien graden om de goede staat te behouden. Een enigszins behaaglijke temperatuur is dus snel behaald als we de verwarming wat hoger zetten voordat de dienst begint.

We hebben daarom besloten om ook in de winter door te gaan met onze diensten in de Egbert-kapel. Speciaal voor de gast die na afloop van de vespers de boot wil halen, hebben we de diensten vervroegd. En om de week-endgasten niet buitenspel te zetten, hebben we het aanbod uitgebreid met de zaterdag. Het is overigens mogelijk om elk deel apart bij te wonen. Nog iets over onszelf: door de komst van kandidaat-broeder Jos zijn we sinds augustus niet meer met vier maar met vijf broeders.”

Meer informatie op www.kloosterschiermonnikoog.nl.

Elke dinsdag, woensdag, donderdag en zaterdag:
18:00 - 18:25 uur Vespers
18:30 - 18:55 uur Stilte
19:00 - 19:20 uur Completen
Geen diensten op 22 oktober, 24 december en 15 april.

NIET BOREN

Eilanders strijden tegen gaswinning

Het energiebedrijf Engie Nederland heeft van Minister Kamp van Economische Zaken een vergunning gekregen om op 10 km. ten noorden van Schiermonnikoog een proefboring te doen naar gas.

Bezorgde eilanders, verenigd in de Werkgroep Horizon Schiermonnikoog, verzetten zich sinds twee jaar tegen deze plannen. De eilanders vrezen bodemdaling, horizonvervuiling en incidenten in dit kwetsbare natuurgebied.

De werkgroep ging begin juli gehuld in monnikspijen naar Den Haag, om bij de Tweede Kamer te protesteren en 27.500 handtekeningen tegen de boorplannen te overhandigen. De ‘monniken’ kregen steun van de Kamerleden, maar de minister zette de procedure toch door. Vervolgens verzocht de werkgroep afgelopen zomer eilandgasten ansichtkaarten naar het energiebe-

drijf te sturen en was er een stil protest van ‘monniken’ op het strand.

Natuurmonumenten, de Waddenvereniging, Milieudefensie, Urgenda en nog vijftien natuurclubs ondersteunen het eilander protest en vormen samen met Werkgroep Horizon een brede coalitie tegen de gasboring bij Schiermonnikoog. Sinds september zijn gesprekken gaande met Engie en zolang die lopen valt er geen definitief besluit om te gaan boren.

De Werkgroep heeft Engie en de gemeente Schiermonnikoog voorgesteld om samen aan een plan te werken om het eiland 100% duurzaam te maken; goed voor de natuur, bewoners en duizenden toeristen, die graag een ‘groene’ vakantie komen vieren. De komende maanden moeten uitwijzen of de gemeente, Engie en de eilandbewoners elkaar in dit mooie doel kunnen vinden.

150 JAAR BADPLAATS

150 jaar badplaats Schiermonnikoog

In de zeventiende en achttiende eeuw leefden de eilanders voornamelijk van de zeevaart en visserij. Maar omdat de inkomsten steeds meer daalden, gingen de notabelen van Schiermonnikoog op zoek naar nieuwe mogelijkheden.

In de eerste helft van de 19e eeuw werd zelfs een badcommissie opgericht die de toeristische mogelijkheden van Schiermonnikoog moest ontdekken.

Toenmalig eilandeigenaar mr. Banck kocht in 1866 een stoomschip dat zomers de bootdienst tussen Groningen en Schiermonnikoog ging onderhouden. Hij liet een recreatief plantsoen

in het dorpscentrum aanleggen en liet in datzelfde jaar een eenvoudig paviljoen bij de vuurtoren bouwen. Mr. Banck wist investeerders van buitenaf te interesseren om een luxe badhotel te bouwen, dat in 1887 feestelijk geopend werd. Toeristisch Schiermonnikoog was geboren!

Feestjaar

In 2016 bestaat Schiermonnikoog exact 150 jaar als badplaats. De eilanders zijn trots op deze status en dragen dat heel 2016 volop uit! Een groot aantal bestaande evenementen krijgt een extra feestelijk tintje en het 150-jarig bestaan zien we volop terug in de winkels, op de menukaarten van

de restaurants en tijdens verschillende exposities gedurende het jaar.

Meer informatie over ‘150 jaar badplaats Schiermonnikoog’ en de verschillende activiteiten: www.vvvschiermonnikoog.nl/150jaarbadaats

Hotel van der Werff ANNO 1726

Eerste en oudste
hotel ter plaatse

Origineel interieur

Sfeervolle ouderwetse
gelagkamer

Reeweg 2 9166PX Schiermonnikoog 0519531203

hotelvanderwerff.nl

Van oudsher stevig verankerd in Schiermonnikoog

*Verver &
Jet Winters*
M A K E L A A R S

Kantoor Groningen
Spilsluizen N.z. 11
9712 NR Groningen
T 050 3188900
F 050 3138251

Kantoor Haren
Rijksstraatweg 26a
9752 AE Haren
T 050 5340515
F 050 5340640

I www.ververjetwinters.nl
E info@ververjetwinters.nl

En snel weer terug?

Wilt u nog even langer op
Schiermonnikoog blijven om
van die mooie zonsondergang
te genieten? Dat kan! Neem
de watertaxi terug wanneer het
ù uitkomt!

Bovendien is een watertaxirit
een spectaculaire belevenis om
uw verblijf af te sluiten.

Meer informatie en reserveren:
0900-9238 (€ 0,70 p/gesprek)
www.wadtaxi.nl

 WAGENBORG
WATERTAXI B.V.

Gezellig uit eten op Schiermonnikoog.
Laat u verrassen door onze
gevarieerde keuken.

Langestreek 46
9166 LD Schiermonnikoog

0519 - 531687
dewarejakob.nl

www.zetstrabouw.nl

zetstra bouw
 groningen

onderhoud - renovatie - verbouw - nieuwbouw - inbraakpreventie

Hoendiep 101 tel: 050-3121369 fax 050-3126434

*Proeven
Slapen
Genieten!*

Restaurant - Ussalon - Hotel suites

www.ambrosijn.nl | 0519-72 02 61

Langestreek 13 - Schiermonnikoog

VEER & BUSDIENST

Veerdienst

 Tickets
U kunt voorafgaand aan uw reis online een e-ticket kopen, zie www.wpd.nl. Ook kunt u bij het havenkantoor in Lauwersoog terecht voor uw bootkaartje. Wanneer u reist met Wagenborg Passagiersdiensten koopt u altijd een retour. Denk erom dat u voor uw (eventuele) fiets een apart ticket koopt.

Groepskorting

Komt u met een gezelschap van 15 personen of meer? Dan ontvangt u een groepskorting van 10% wanneer u minimaal zeven dagen van te voren een groepsreservering maakt via 0900-9238 (€ 0,70 per gesprek). De korting is niet van toepassing op de toeristenbelasting die bij het personenkaartje inbegrepen is.

SCHIERMONNIKOOG > LAUWERSOOG					
MA T/M ZA	07:30	10:30	13:30	16:30	19:30
ZO- EN FEESTDAGEN		10:30	13:30	16:30	19:30

LAUWERSOOG > SCHIERMONNIKOOG					
MA T/M ZA	06:30	9:30	12:30	15:30	18:30
ZO- EN FEESTDAGEN		9:30	12:30	15:30	18:30

De vaartijd is circa 45 minuten.

Autoreserveringen en groepen

tel: (0900) 9238 - €0,70 per gesprek
Ma-za van 08:00-20:00 uur

Wagenborg Passagiersdiensten B.V.
Kantoor Lauwersoog

Zeedijk 9 9976 VM Lauwersoog
Postadres
Postbus 70 9163 ZM Nes (Ameland)
www.wpd.nl

Watertaxi

Nóg sneller van en naar het eiland? Wagenborg Watertaxi BV verzorgt op aanvraag snelle overtochten, van ongeveer een kwartier. Denk er wel aan dat de bagageruimte aan boord beperkt is.

Reserveren?

tel. 0900-WADTAXI of 0900-9238
(€ 0,70 p/gesprek)

Busdienst

 Arriva verzorgt de vaste lijndienst op Schiermonnikoog, ook voor groepen. De bussen staan bij aankomst van iedere veerboot gereed om u naar uw vakantieadres te brengen. Bij de buschauffeur kunt u speciale eilandretour-kaarten kopen. Voor groepen is het mogelijk een gezelschapskaart te kopen.

BUSDIENST NAAR DE VEERBOOT	
Halte	Vertrek voor afvaart
Strandhotel, Badweg	40 min.
Lange- en Middenstreek	35 min.
Reeweg en Heerenweg	30 min.

Arriva
Oosterreeweg 2, 9166 PE Schiermonnikoog
tel: (0519) 531360
schiermonnikoog@arriva.nl

REDERIJ WAGENBORG

Uw vakantie begint al op Lauwersoog! Vanaf daar brengt Wagenborg Passagiersdiensten B.V. u in ongeveer 45 minuten naar het eiland.

De schepen zijn voorzien van alle comfort, en ook voor minder validen goed toegankelijk. Aan boord vindt u buffetten waar u terecht kunt voor een vers kopje koffie, broodje, soep of een andere versnapering. Ook is er WiFi aan boord, en leest u deze informatiekrant of op de televisieschermen wat u allemaal kunt verwachten op het eiland.

PRAKTISCH

Bagage

U mag als passagier of fietser maximaal 30 kilo handbagage aan boord meenemen. In de praktijk houdt dit in dat u zelf uw bagage in één keer door de kaartcontrole moet kunnen dragen. Onder handbagage worden uitsluitend koffers, tassen, plunjezakken en rugzakken verstaan. Kisten, gereedschappen en dergelijke vallen hier buiten. Uw handbagage kunt u na het passeren van de kaartcontrole in de bagagewagens plaatsen. Let op: de bagageruimte is beperkt en kan niet worden gereserveerd.

Transport

Wilt u meer dan 30 kilo bagage meenemen, groepsbagage regelen, of uw bagage van thuis tot aan uw vakantieverblijf laten vervoeren? Neem dan contact op met de eilander transportbedrijven:

Ridder en de Vries Transporten

tel. 0519-531851
www.rdvtransport.nl

Visser Transport

tel. 0519-349999
www.visserlauwersoog.nl

TAXI OP HET EILAND

Taxi Boersma

Melle Grietjespad 13
tel. 0519-531010

Taxi Drent

Burg. vd Bergstraat 1
tel. 0519-531400

ROUTE

Per auto

Lauwersoog ligt aan de autoweg N361. Rijdt u via Leeuwarden, dan volgt u de route Dokkum / Lauwersoog. Rijdt u via Groningen, dan gaat u vanaf de ringweg richting Winsum naar Lauwersoog.

Per trein

De dichtstbijzijnde spoorwegstations zijn Leeuwarden en Groningen, waarna u verder reist per bus.

Per bus

Lijn 50 vanaf busstation Leeuwarden. Lijn 163 vanaf busstation Groningen.

Parkeren

Schiermonnikoog is een autoluw eiland. Dit betekent dat auto's, motoren en andere gemotoriseerde voertuigen van bezoekers niet worden toegelaten zonder onthefing van de gemeente Schiermonnikoog. Bij de haven van Lauwersoog, vlak bij de boot, vindt u ruime parkeerterreinen.

TIP Bus-fiets-Bus kaart

Arriva en Fietsenverhuur Soepboer/Schierfiets bieden sinds deze zomer ook de bus-fiets-bus kaart aan, die u voor € 10,- bij de buschauffeur kunt kopen. De kaart geeft recht op een busrit naar het dorp, een huurfiets met versnellingen en een busrit van het dorp naar de veerboot. Het is mogelijk tegen bijbetaling een ander type fiets te huren.

Paardrijden op Schiermonnikoog

Heeft u altijd al eens willen paardrijden op Schiermonnikoog en beschikt u over enige rij-ervaring, dan kunt u bij ons terecht!

Stal Florida
Reddingsweg 38
06- 419 187 02
stalflorida@gmail.com

www.paardrijdenopschiermonnikoog.nl

**Drink- & Eethuis,
met snack- & ijskiosk,
groot en beschut zonneterras,
goed zwemwater en speelstrand**

**drink & eethuis
de Berkenplas**

**Prins Bernhardweg 1
Schiermonnikoog**

tel. 0519 531570
www.schiermonnikoog-horeca.nl

ook voor groeps catering hét adres!

Schiermonnikoogse Vlooienkruid

Sinds kort is dit het nieuwe eilander streek-product. Dit kruid groeit op de kwelders en brakke gronden aan de kuststroken. Het is echter een beschermde plant, en staat op de zgn. Rode lijst.

Door de huidige eigen kweek en verbouw is er nu de mogelijkheid om dit kruid van eigen oogst te vermarkten. Vlooienkruid is al eeuwen bekend bij de Schiersche Zee en Walvisvaarders, als middel tegen mot en ongedierte in hun zeemanskisten. Als Eilander kinderen aan de wal gingen studeren, kregen ze van thuis een bosje vlooienkruid mee, om die bij het gastgezin in het stromatras te stoppen, dan kwamen ze tenminste niet onder de vlooiën thuis.

In de literatuur wordt ook de insectenwerende werking aangeprezen. Het puur natuur product wordt verkocht als anti vlieg/mug weermiddel, als cadeautje, of als een speciaal eilander herinnering. De naamsbekendheid van **Schiermonnikoogse vlooienkruid** evenaart hiermee de andere eilanden producten, als Texelse wol en Cranberries van Terschelling. Dit product is het hele jaar te verkrijgen bij:

Kantoor van het
V.V.V. Reeweg 5
Schiermonnikoog.
Drogisterij Kolstein.
Langestreek 56
Schiermonnikoog
Of www.schiermonnikoogshop.nl

eten, drinken
& genieten...

Noderstraun
Schiermonnikoog

Dineren en lunchen met uitzicht op zee...

Tevens verhuur luxe appartementen

Badweg 32 | 0519- 531940 | www.restaurantnoderstraun.nl | info@restaurantnoderstraun.nl

RIJSBERGEN
Voor Logies & Ontbijt
Knuppeldam 2, Schiermonnikoog

0519 – 531 257
www.rijsbergen.biz
info@rijsbergen.biz

Een klein hotel met een informele sfeer.

Gelegen aan de oostelijke rand van het dorp met een tuin & terras op het zuiden.

Meer informatie vindt u op onze website.

U bent het hele jaar welkom.

Hellema notaris

Dokkum

Ameland

Schiermonnikoog

Dokkum
Hogepol 18
9101 LZ Dokkum
Telefoon (0519) 29 49 15
Fax (0519) 29 32 34

Ameland
Torenstraat 8
9163 HE Nes(A)Telefoon
(0519) 54 35 04

Schiermonnikoog
iedere 2e en 4e woensdag
v.d. maand in het
Dorpshuis
Telefoon (0519) 29 49 15

info@hellemanotaris.nl
hellemanotaris.nl

November Wandelmaand

Wandelen is de uitgelezen manier om in het najaar de pure, ruige schoonheid van Nationaal Park Schiermonnikoog te ontdekken. Daarom hebben de eilanders de hele maand november uitgeroepen tot Wandelmaand!

Tijdens de November Wandelmaand wandelen bezoekers zij aan zij met eilandbewoners en gidsen die meer over Schiermonnikoog kunnen vertellen dan in de toeristische boekjes staat. De begeleide wandelingen vinden dagelijks plaats binnen de thema's natuur, cultuurhistorie en culinair. Ga bijvoorbeeld op pad met de boswachter, op paddenstoelenavontuur of

trekvogeltocht. Struin met de eilander meesterverteller door de schaarsverlichte streken, of laat u meevoeren op een reis door de tijd langs kenmerkende plaatsen en gebouwen die het verhaal van 150 jaar badplaats Schiermonnikoog of die van het cultuurhistorisch erfgoed uit WOII vertellen. En middels diverse culinaire wandelingen serveren de gezellige kroegjes en restaurants van Schiermonnikoog hun smaakvolle specialiteiten.

Voor wie het eiland liever op eigen gelegenheid ontdekt, biedt de November Wandelmaand routes om zelf mee op pad te gaan. Net als prachtige natuurfilms, luisterwandelingen en een mindfulness-wandeling. Geniet u met ons mee? Meer informatie: www.vvvschiermonnikoog.nl/wandelmaand.

25 MAART 2016 Monnikenloop

Op zaterdag 25 maart 2017 vertrekken de lopers weer van de startlijn voor de jaarlijkse Monnikenloop, ditmaal voor de 16e editie. Net als andere jaren wordt er gelopen over de afstanden 5 km, 10 km of 10 Engelse mijlen (16,1 km).

Het parcours loopt over prachtige paden, het strand en door de duinen van het Nationaal Park Schiermonnikoog. Een afwisselend parcours met start & finish in het centrum van het gezellige dorp. En natuurlijk is er weer een kids-run (4 t/m 9 jaar) van 1km voor zowel

eilanderkinderen als jeugd van de wal. Natuurmonumenten is partner van de Monnikenloop, een logische samenwerking aangezien de lopers tijdens de Monnikenloop de schoonheid van het eiland kunnen ervaren.

De inschrijving van de Monnikenloop is geopend tot en met 1 februari 2017, via www.monnikenloop.nl. Tijdig inschrijven is raadzaam, aangezien de Monnikenloop van voorgaande edities al rond Kerstmis volgeboekt was.

Meer informatie: www.monnikenloop.nl. Volg de Monnikenloop ook op Facebook en Twitter.

17 DECEMBER

Winterfair

Een gezellige overdekte markt. Je treft er dan ook vele kraampjes en standjes aan waar allerlei kerstspullen en kerststukken worden verkocht. Maar ook voor lekkernijen, souvenirs, vogeltaarten en nog veel meer, kun je er terecht. Van 14.00 - 17.00 uur in het COS (Langestreek 23)

Agenda

Kijk voor de actuele agenda op vvvschiermonnikoog.nl/agenda.

En check de Schier App!

29 DECEMBER

Midwinterfestival

Dit jaar viert Schiermonnikoog alweer de negende editie van het Midwinterfestival, dat eilander en gast wil verwonderen en verbinden middels muziek, theater, verhalen, workshops, kinderactiviteiten, kunst en zoveel meer. Een dag waarop menig huiskamer, gebouw en vele streken garant staan voor bijzondere belevenissen. Deze onvergetelijke dag doet u beseffen dat uw band met het eiland, op welke wijze dan ook, eentje is om trots op te zijn!

Bent u nog onbekend met het Midwinterfestival? Vraag dan eens een wilde leuke eilander u bij te praten. De gezamenlijke opening op donderdag 29 december is om 13:00 uur bij het Beukennootje. Toegangskaarten voor alle voorstellingen zijn uitsluitend in de voorverkoop verkrijgbaar bij het Bezoekerscentrum, op 28 december.

Meer informatie: www.schiermonnikoogmidwinter.nl.

fietsenverhuur Schiermonnikoog

- huur fietsen voor de laagste prijs
- gratis bezorging bij uw vakantieadres
- ruim assortiment • online fietsen reserveren
- sportieve luxe fietsen

Middenstreek 10 - Badweg 6 Schiermonnikoog
06 23354618 / 0519-531104
www.fietsenopschiermonnikoog.nl

Boek bij ons uw excursies, vraag naar de leukste bezienswaardigheden én loop binnen voor:

- Fiets- & wandelkaarten
- Eilander producten & souvenirs
- Ansichtkaarten

Uw eilandbezoek begint bij VVV Schiermonnikoog!

Schierfiets

Kom fietsen op Schiermonnikoog de mooiste plek van Nederland.
U kunt gemakkelijk bij ons reserveren via de website.
Fietsen worden op verzoek afgeleverd op uw vakantieadres.

U vindt ons naast de Schiermonnikoger Vishandel aan de Noorderstreek.

Schierfiets. Noorderstreek 32, 9166 NR Schiermonnikoog,
tel. 0519 531700 b.g.g. 0519 531636, email. info@schierfiets.nl
alle dagen geopend van 9:00 tot 18:00
voor meer informatie kijk op www.schierfiets.nl

SCHELPEMUSEUM PAAL 14

Thijs & Annelies de Boer, Martjeland 14, tel.nr. 0519-531663
www.schelpenmuseum.nl; tw.deboer@knid.nl

Schelpen en zeebeesten van Schiermonnikoog, maar ook wrakhout, barnsteen en meer dan **1500 soorten schelpen** uit andere landen.
Alles is zelf gevonden; niets is gekocht of gekregen.

In principe elke dag open van 14.00 tot 17.00 uur en van 20.00 tot 22.00 uur (zie bord bij het museum). Toegang € 2 p.p.; tot 12 jaar € 1 p.p. Groepen kunnen in overleg ook op andere tijden het museum bezoeken. Kaartje is uw gehele vakantie geldig!

Tevens verzorgen wij excursies via het VVV-kantoor

fijn op vakantie

Mooie vakantiehuizen aan de kust

Fijn op Vakantie, uw verhuurpartner op Schiermonnikoog

Vakantiehuis verhuren?

Voordelen

- ✓ Adverteren op zowel Nederlandse als Duitse markt www.fijnopvakantie.nl en www.fewo-in-holland.de
- ✓ Responsive website, geschikt voor tablet en smartphone
- ✓ Kalender te koppelen met eigen website of verhuursoftware
- ✓ Feedback van uw gasten via online beoordelingen

Meer informatie: www.fijnopvakantie.nl/verhuren +31(0)88 900 1555

VOOR TEAM- EN FAMILIEUITJES

!! zomerseizoen ook voor individuele aanmelding !!

Kanotoertochten over het wad

&

boogschieten

strandgolf

volleybal

BLOKARTEN

Lunch op het strand

VLIEGEREN

e-mail: reactief@dds.nl

06 30565423 / 06 23345068

KINDERACTIVITEITEN

Hazeweitje

Midden in het bos ligt het natuurlijke speelbos 'het Hazeweitje', met klimtoestellen, een kabelbaan, boomhut, voetbaldoelen, etc. Het Hazeweitje is bijzonder geschikt voor gezinnen, maar ook voor (school)groepen.

Hoe u er komt? Neem op de Badweg tegenover het Karrenpad het schelpenpad (Corn.Visserpad) richting de Berkenplas, en u vindt het na ongeveer 500 meter.

Kinderboerderij

Aan de Oosterreeweg bevindt zich dier- en speelweide de Witte Winde, ook wel de Kinderboerderij genoemd. Kinderen kunnen er de dieren voeren, en wanneer de beheerder aanwezig is mogen ze een ritje op de ezel maken of in het binnenveld de cavia's knuffelen. De beheerder is op werkdagen tussen 15:30 en 16:30 uur aanwezig, tenzij anders aangegeven. Rondom de Kinderboerderij ligt een grote speelweide met speel- en klimtoestellen, een pannakooi, pingpongtafel en kabelbaan voor jong en oud.

Meer informatie: www.wittewinde.nl.

Blij met je schilderij

In de omgebouwde stadsbus van AtelierSchier is iedereen vanaf 5 jaar welkom om te komen schilderen en een uniek souvenir te creëren. Open dinsdag t/m donderdag en zaterdag van 11.00 tot 13.00 uur en 14.00 en 16.30 uur.

Meer informatie: www.atelierschier.com.

Jeugdsoos en kinderdisco

Het jeugd & jongerenwerk van Schiermonnikoog organiseert iedere zaterdag in de Kittiwake aan de Badweg van 19:00 tot 20:30 uur een echte kinderdisco voor kinderen van 6 t/m 11 jaar. De dj laat alle kinderen lekker dansen en springen, met de wekelijkse danswedstrijd als hoogtepunt! Tijdens de kinderdisco is de bar geopend voor chips, snoep en drinken.

Tijdens de jeugdsoos, iedere vrijdag van 20:30 tot 23:00 uur, zijn tieners van 12 t/m 16 jaar van harte welkom om samen muziek te luisteren, televisie te kijken, spelletjes te spelen, of gewoon lekker te chillen. Ook tijdens de jeugdsoos is de bar geopend. Meer informatie: www.kittiwake.nl.

Bibliotheek Schiermonnikoog

5-16 oktober: Kinderboekenweek
Opa's en Oma's, voor altijd jong!

Maandag 17 oktober, 19.30u:
Stoere verhalen (8+ en ouders)

Thijs van den Berg beleeft als vrijwilliger bij de KNRM op zijn reddingboot de meest indrukwekkende avonturen!

Dinsdag 18 oktober, 10:00 uur:
Oma Hanna leest voor (2+)

Dinsdag 18 & woensdag 26 oktober, 14:00 uur: Schatten zoeken op het strand

Luister naar spannende juttersverhalen en ga dan zelf het strand op om van alles te juttten! Aanmelden in het Bezoekerscentrum.

Donderdag 20 oktober, 10:00 uur:
voorlezen en kabouterexcursie (4+ en ouders)

Dinsdag 27 december, 10:00 uur:
Oma leest voor (2+)

Vrijdag 30 december, 15:30 uur: Wat wens jij voor het nieuwe jaar? (6-99 jr.)

Knip, plak en kleur je eigen, unieke wenscollage vol persoonlijke wensen en dromen voor 2017.

Bibliotheek Schiermonnikoog
Torenstreek 8a (in het Dorpshuis)

Jutters Fa(a)m(ke)

Kunstenares Klasiena Soepboer geeft iedere zaterdag van 11:00 tot 12:30 uur een kinderworkshop in het KunstFaam-Lab. Kinderen van 6 t/m 12 jaar mogen daar knutselen met gejut materiaal! Meer informatie: www.kunstfaam.nl.

Op avontuur met Lytje Willem

Kom jij om uit te rusten op Schiermonnikoog?! Stop, hou op! Lytje Willem heeft hééél andere plannen met jou. Hij neemt je tijdens de schoolvakanties graag mee op de grootste avonturen en laat je het eiland op een manier beleven die je nooit had durven dromen.

Wat denk je van strandzeilen, pijl&boogschieten, vloten bouwen, vliegeren, zelf pizza's maken, en een flinke pot voetbal? Of het grootste zandkasteel ooit bouwen, kampvuurtje stoken, het overbekende mollen spel, raadselachtige Levend Cluedo, en de griezelige spooktocht... Vertel gauw aan je ouders dat ook zij zich niet hoeven te vervelen! Bij de bingóó en Schierquizzz is het bijvoorbeeld superspannend om samen te strijden voor coole prijzen.

Je vindt het recreatieteam van Lytje Willem tijdens de schoolvakanties in de Kittiwake, aan het begin van de Badweg. Meer informatie: www.lytjewillem.nl.

1^e Lytje Willem, Grand Prix Jeugd schaaktoernooi

Op zaterdag 22 oktober organiseert Lytje Willem op Schiermonnikoog het eerste Grand Prix schaaktoernooi voor jeugd t/m 16 jaar. Het toernooi vindt plaats van 13:00 - 17:00 uur in Hotel van der Werff aan de Reeweg 2. Deelname is gratis en er rijdt een gratis pendel van de haven naar het hotel.

Aanmelden via www.nosbo.nl.
Meer info: 06-10339750.

Hotel Duinzicht ★★☆☆

Badweg 17 Schiermonnikoog Tel. 0519-531218
Overnachten, ontbijten, lunchen en dineren
www.hotelduinzicht.nl info@hotelduinzicht.nl

DE HALTE
 REEWEG 4
 SCHIERMONNIKOOG
 Tel. 0519 531256
 E-mail: info@schiermonnikoog-horeca.nl

- * Patat & Snacks
- * Burgers & broodjes
- * Menu's & Salades
- * IJs & Drinks
- * Eigen bezorgdienst
- * Cateringen
- * Hét adres voor groepen

KOLSTEIN
 lifestyle & boeken

- lifestyle
- woonaccessoires
- souvenirs
- Schier hoodies
- eiland literatuur
- top 100 boeken
- ansichtkaarten
- speelgoed & spellen
- vliegers etc.

www.kolstein.nl

Middenstreek 38
 9166 LP Schiermonnikoog
 tel: 0519-532239

Kom naar Schiermonnikoog.com

Ruime keuze aan accommodaties op de MOOISTE plekjes:

Design appartementen in Boszicht, luxe villa's aan de Badweg, diverse fijne bungalows in de duinen, appartementen en recreatiewoningen zowel in Noderstraun als in Zeezicht, beide pal aan het strand gelegen.

Onze accommodaties zijn te vinden op: www.schiermonnikoog.com

- Altijd de juiste beschikbaarheid
- Online reserveren van alle accommodaties
- Linnenverhuur
- Fietsverhuur

*Voor goed en goedkoop
 overnachten kunt U bij
 deze adressen uitstekend
 terecht.*

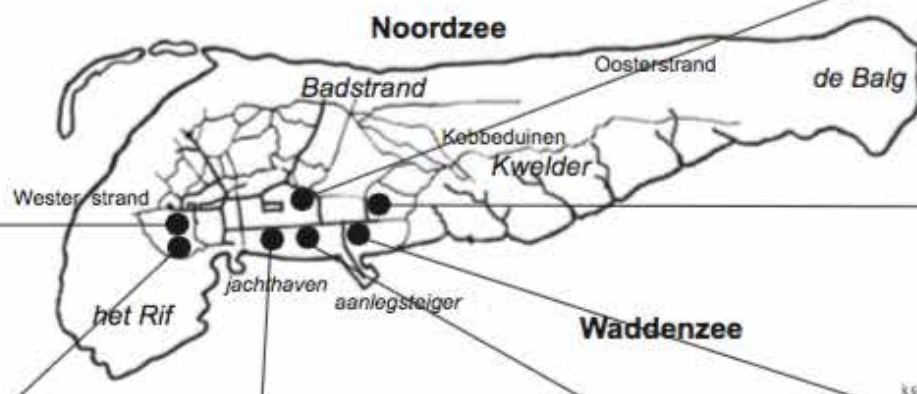
Vele mogelijkheden
 * Groepen
 * Gezinnen
 * Individuele
 en zelfs tenten.

'De Duinhoeve'

Inlichtingen:
 Fam. P. Visser
 Kooiweg 2
 9166 SC Schiermonnikoog
info@duinhoeveschiermonnikoog.nl
www.duinhoeveschiermonnikoog.nl
 tel. (0519) 531126
 (06 18560625)

'Binnendijken'

Inlichtingen:
 Harm & Agnes Carrette
 Middenstreek 5
 9166 LL Schiermonnikoog
Info@binnendijken.nl
www.binnendijken.nl
 tel. (0519) 531633

'De Kooiplaats'

Inlichtingen:
 Fam. Th. Talsma
 Kooipad 1
 9166 SB Schiermonnikoog
Kooiplaats@hetnet.nl
www.kooiplaats.nl
 tel. (0519) 531372

'Springfield'

Inlichtingen:
 Fam. W.J. Visser
 Melle Grietjespad 17
 9166 LT Schiermonnikoog
info@vakantieboerderij-springfield.nl
www.vakantieboerderij-springfield.nl
 tel. (0519) 531366

'De Branding'

Inlichtingen:
 Fam. P.J. Visser
 Heereweg 2
 9166 SE Schiermonnikoog
Info@debranding.nu
www.debranding.nu
 tel. (0519) 531557

'Eureca'

Inlichtingen:
 Fam. Hagen
 Heereweg 4
 9166 SE Schiermonnikoog
Info@eureca.nl
www.eureca.nl
 tel. (0519) 531421

'De Oorsprong'

Inlichtingen:
 Fam. Visser
 Heereweg 8
 9166 SE Schiermonnikoog
Info@deoorsprong.nl
www.deoorsprong.nl
 tel. (0519) 531391

ACTIEF OP SCHIERMONNIKOOG

Schiermonnikoog kenmerkt zich door rust, ruimte en
schoonheid. Maar houdt u van actie en uitdaging?
Ook dan is Schiermonnikoog úw eiland!

Activiteitenstrand

Schiermonnikoog kent een geweldig activiteitenstrand, tussen paal 3 (Badweg) en paal 5 (Jacobspad). Op dit stuk strand is het onder andere toegestaan te vliegeren en blokarten. Ook kunt u er (kite)surfen, pijl- & boogschieten, deelnemen aan een ontspannende yoga-sessie en uiteraard een frisse duik in de Noordzee nemen. Voor zwemmen onder bewaking van de KNRM Lifeguards kunt u terecht bij het badstrand bij paal 7, aan het einde van de Prins Bernhardweg. Op het Noordzeestrand vanaf paal 7 is naaktrecreatie toegestaan.

Reactief Buitensport

Sinds 1999 is Reactief Buitensport actief op Schiermonnikoog. Reactief verzorgt het gehele jaar voor groepen onder andere survivals, strandzeilen, sportieve hikes, vliegeren en handboogschieten. In de zomermaanden kunt u ook met een kleiner gezelschap of individueel bij Reactief terecht voor deze stoere buitensporten. U vindt Reactief op het strand, rechtsaf bij de strandingang einde Badweg, ter hoogte van het Westerhofpad.

Meer informatie: www.reactief-buitensport.nl.

Midgetgolf

Op Camping Seedune kunt u in de zomermaanden een leuk potje midgetgolf spelen.

Op de camping zelf kunnen ze u hier meer informatie over geven, of tel. 0519-531389.

Tennis

Tijdens de vakantie een lekker potje tennissen? Midden in de duinen ligt de trots van onze tennissende eilanders: het vernieuwde tennispark ‘De Hinneleup’ (kippenren). De Hinneleup biedt een gezellig clubhuis en drie Kushion Kourt banen. Deze ondergrond is vriendelijk voor de gewrichten en onder bijna alle weersomstandigheden bespeelbaar. U kunt zelf een baan huren via Fietsevenverhuur Schiermonnikoog, Badweg 6, waar eventueel ook rackets en ballen verkrijgbaar zijn. Of speel mee op de zondagse toss-middagen, vanaf 14 uur. Ook zijn jong en oud van alle niveaus van harte welkom zich in te schrijven voor het Open Tennistoernooi van 31 juli t/m 3 augustus 2017.

Kijk voor de overige activiteiten en speciale kinderactiviteiten op www.hinneleup.nl. Of in de informatiekast bij de banen, aan het Duinpad tegenover hotel Duinzicht aan de Badweg. Tennisvereniging De Hinneleup, Duinpad, tel. 0519-531019 www.dehinneleup.nl

Berkenplas

Voor (kleine) kinderen biedt de Berkenplas – aan het begin van de Prins Bernhardweg – een geweldig speelstrand met zwemplas. In de zomermaanden kunt u bij de kanokiosk terecht voor kano’s en pijl- & boogschieten. In de koudere maanden kunt u er vooral genieten van de mooie natuur en de warme chocomel plus lekkere keuken van het restaurant. Kijk voor meer informatie op de informatieborden bij de Berkenplas.

Thijs’ Vliegerparadijs

Thijs’ Vliegerparadijs is gek op buitenspelen tussen de elementen en nodigt u daar graag bij uit! Met wie u ook komt, Thijs’ Vliegerparadijs organiseert precies datgene wat bij u en de buitenlucht past. Zij laten u graag stoeien met vliegers, vliegeren met Blokarts (strandzeilwagen), uitgedaagd worden in beachvolleybal, de diepte in gaan met uw team, meer leren over samenwerken en leiderschap samen met de mannen van de KNRM, en de duizenden sterren in de nachtelijke hemel boven Schier bewonderen.

U vindt Thijs’ Vliegerparadijs op het strand, aan het einde van de Badweg rechtsaf. Meer informatie: www.thijsvliegerparadijs.nl of bel 06-24103452.

Paardrijden

Grijp uw kans om paard te rijden op het mooie Schiermonnikoog! Iedereen vanaf 12 jaar met enige rijervaring is bij Boerderij Florida welkom voor spectaculaire bos- en strandritten te paard, of gewoon leuk een uur of half uurtje in de buitenbak rijden.

U vindt boerderij Florida op Reddingsweg 38. Meer informatie: tel. 06-41918702 of www.paardrijdenopschiermonnikoog.nl.

Zwembad

Wie gewoon lekker in het zwembad wil zwemmen is welkom in openluchtzwembad de Dûnatter (Duingeest).

Het zwembad is enkel in de zomermaanden geopend. Kijk voor de activiteiten in de Dûnatter op www.dunatter.nl. Openluchtzwembad De Dûnatter Duinpad, tel. 0519-531113 www.dunatter.nl

Bibliotheek Schiermonnikoog

Kom ook een krantje of uw favoriete tijdschrift lezen, mooie roman lenen, iets online opzoeken, of een speciaal boek over Schiermonnikoog of de Wadden halen. Wilt u iets uitprinten, leuke knutseltips voor in de herfst ontvangen of heeft u zin in een nieuw haak- of breipatroon? Kom dan naar de BIEB! Bibliotheek Schiermonnikoog heeft computers beschikbaar (gratis WIFI), een grote leestafel met koffie en thee en een zeer diverse collectie boeken tot aan de jeugd vanaf o jaar (!). Dribbel, Muis, Geronimo Stilton, de Grijsze Jager, Dummie de Mummie en de Muts hebben ook de overtocht naar het eiland gemaakt; hun avonturen kun je vanuit een heerlijke zitzak volgen! Ook voor de jeugd is er een leestafel, met o.a. de laatste Tina, Penny, Fashionista en Donald Duck. En speciaal voor de herfst- en kerstvakantie heeft bibliotheek Schiermonnikoog bijzondere familiefilms te verhuren, voor het hele gezin!

Kinderen tot 18 jaar zijn altijd gratis lid. Bent u zelf al elders in Nederland lid? Dan kunt u gratis gastlenen. Neem wel uw pasje van uw eigen bibliotheek mee.

Activiteiten

5-16 oktober: Kinderboekenweek
Opa’s en Oma’s, voor altijd jong!

Maandag 10 oktober, 20:00 uur: Meet & Greet. Sterre gaat naar Schiermonnikoog voor een adempauze, maar die pakt een stuk intensiever uit dan ze had gehoopt... Kom naar de bieb om Martin Scherstra, de schrijver van ‘Adempauze’ te ontmoeten.

Maandag 31 oktober, 20:00 uur: Lezing Libbrecht Genootschap Vlaanderen (10 €). Els Janssen geeft een inleiding in de comparatieve filosofie door filosoof Ulrich Libbrecht.

November: Nederland Leest ‘democratie’. Kies een gratis boek van Nederland Leest 2016, in het teken van de democratie: ‘Heer van de vliegen’ van William Golding, ‘Liefde en schaduw’ van Isabelle Allende of ‘Morten’ van Anna Levander. Op dinsdag 29 november is de slotavond van Nederland Leest, met een literaire dis in Hotel van der Werff.

Bibliotheek Schiermonnikoog
Torenstreek 8a (in het Dorpshuis)

Voetbalvereniging

VV De Monnik
Duinpad, tel. 0519-531504
www.vvdemonnik.nl

Huur een luxe ingerichte tent op camping Seedune.

**25%
korting**
In de week
19 t/m 26
augustus

www.ingerichtetenten.nl

Op de camping staan 30 nieuwe boog- en piramidetenten voor u klaar. De grote zonneluifel zorgt voor veel schaduw en extra leefruimte. Een koelkast, een kookcomfort, vaste bedden, en een volledige keukeninrichting zorgen voor alle luxe. De tent is voorzien van electra (220V). Verhuur tot max. 6 personen per tent, ook geschikt voor familie-uitjes, reünies, etc.

Verhuur
ook via:

*Vakantieverblijf
St Ande Koloniehûs
Voormalig R.K. Koloniehuis St-Egbert*

Studio's
Appartementen
Groepsaccommodaties

Aan de badweg, tussen dorp en strand.

SCHIER LINNEN

linnenverhuur

gemakkelijk
online bestellen en betalen

voordelige linnen-
& vakantiepakketten

altijd op locatie bezorgd

www.schierlinnen.nl

FIETS- EN WANDELROUTES

Het uitgebreide net van fiets- en wandelpaden op Schiermonnikoog nodigt iedere liefhebber uit om actief van de natuur te genieten en het eiland te ontdekken. Wie op Schiermonnikoog op pad gaat kan werkelijk alle kanten uit!

Fietsroutes

Bij de VVV Schiermonnikoog en het Bezoekerscentrum zijn diverse, unieke fietsroutes beschikbaar. Zo geeft de Fietspuzzeltocht – in het kader van 150 jaar badplaats Schiermonnikoog – een speelse mogelijkheid om in twee uur een deel van het eiland te ontdekken. De fietsroute ‘Om de Oost’ leidt u over de natuurrijke oostkant van het eiland, richting Kobbeduinen.

Onder de titel ‘Ontdek de twee noordelijkste Nationale Parken van Nederland’, biedt het Bezoekerscentrum een fietsroute die zowel door het Nationaal Park Schiermonnikoog als die van het Lauwersmeer voert.

November Wandelmaand

Met warme jas en stevige wandelschoenen aan begint het uitwaaien pas echt! Schiermonnikoog heeft November uitgeroepen tot Wandelmaand, want wandelen is de uitgelezen manier om te genieten van de pure, ruige schoonheid van het Nationaal Park Schiermonnikoog in de herfst. Geniet de hele maand november van een uitgebreid wandelprogramma in de thema's natuur, culinair en cultuurhistorie onder leiding van bevoegen eilander gidsen, of ga zelf op pad. Wist u dat leden van Natuurmonumenten korting krijgen op de meeste wandelingen?

Meer lezen: zie vvschiermonnikoog.nl/wandelmaand.

Kunstroute

De unieke eilander natuur is een eindeloze inspiratiebron voor vele kunstenaars en kunstliefhebbers. In samenwerking met kunstenaar Ad van Bokhoven heeft galerie Ogygia een Kunstroute gemaakt die zowel fietsend als wandelend afgelegd kan worden. Deze route leidt u langs verschillende locaties op het eiland waar prachtige schilderijen van gemaakt zijn, die in de vorm van een ansichtkaart terug te vinden zijn in een doosje, tezamen met de route en boeiende informatie over Schiermonnikoog. De Kunstroute is te koop bij galerie Ogygia.

Nieuwestreek 7
tel. 06-51890181
www.galerieogygia.nl
Geopend dinsdag t/m zaterdag, van 10:00 tot 12:30 uur en 14:00 tot 17:30 uur. Op zon- en feestdagen van 12:00 tot 16:00 uur.

Wandelroutes

Bij VVV en het Bezoekerscentrum zijn meerdere wandelroutes verkrijgbaar. De wandelroute ‘Bos en Duin’ leidt u bijvoorbeeld vanaf het Bezoekerscentrum naar het duingebied rond de Berkenplas, inclusief bon voor gratis tweede kopje koffie aldaar.

Eilander taalroute

De Eilander Taalroute loodst u door het karakteristieke dorp en de boeiende eilander natuur, langs een negental karakteristieke plekken waar zich gedichttegels in de eilander taal bevinden. De gedichten zijn geschreven door Jacob Fenenga (1888-1972), Lammert Wiersma (1881-1980) en Pita Grilk (1905-1980), en hebben betrekking op het gebied waar ze liggen. De Eilander Taalroute van cultuurhistorische vereniging 't Heer en Feer is verkrijgbaar bij VVV en Bezoekerscentrum, ook in het Engels en Duits.

Op de hoogte blijven?
Volg ons ook op Instagram:
[@vvschiermonnikoog](https://www.instagram.com/vvvschiermonnikoog)

BELEEF LAUWERSOOG

RESCUEBOAT TOCHT

Vaartijd: 1 uur Prijs: € 24,50 per persoon

Een unieke beleving: met een snelle rescueboat langs de zandplaten, over het Wad naar de Noordzee varen.

Een snelle en spectaculaire belevenis! Ook stoppen we regelmatig en vertellen we over het Wad. Avontuurlijk en educatief tegelijk.

ZEEHONDENTOCHT (Z)

Vaartijd: 2 uur Prijs: Volwassene € 15,00 per persoon

Kind (4 tot 12 jaar) € 9,75 per persoon

U vaart langs plekken waar zich veel zeehonden bevinden, zodat u zelf kunt zien wat een prachtige dieren dit zijn.

Een must voor bezoekers aan dit gebied, voor jong en oud.

Aan boord is de keuken geopend.

ZEEHONDENTOCHT MET ZANDPLAATEXCURSIE (ZZ)

Vaartijd: 3 uur Prijs: Volwassene € 18,00 per persoon

Kind (4 tot 12 jaar) € 9,75 per persoon

Tijdens deze vaartocht gaat u zeehonden kijken en brengt u een bezoek aan de beroemdste zandplaat van Nederland: "Engelsmanplaat". De zandplaatexcursie duurt 1 uur, onderleiding van een gids. Vaar mee en beleef waarom dit prachtige gebied Werelderfgoed is geworden. De excursie is voor iedereen geschikt, u loopt over hard zand.

OPSTAPPLAATS SCHIERMONNIKOOG VEERDAM

April t/m Oktober **woensdag, zaterdag en zondag van 11:00 tot 12:00**

November t/m December **zaterdag van 11:00 tot 12:00** Winterspecial!

Huur droogpak € 7,50 per persoon

Zaterdag	16-juli	13:15 tot 16:15	ZZ
Donderdag	28-juli	11:30 tot 13:30	Z
Zaterdag	30-juli	12:30 tot 15:30	ZZ
Zaterdag	13-aug	11:00 tot 13:00	Z
Zondag	14-aug	12:30 tot 14:30	Z
Zaterdag	27-aug	12:00 tot 14:00	Z
Zondag	28-aug	12:15 tot 15:15	ZZ
Zondag	25-sep	11:30 tot 13:30	Z
Dinsdag	25-okt	12:30 tot 14:30	Z

Kledingtip: Schoeisel dat vies mag worden en een korte broek

PRIVE TOCHT?
BEL ONS EN
WE HALEN U OP
(0519) 34 91 33

www.lauwersoog.nl | t. (0519) 34 91 33

SPAR

De eilander supermarkt waar u gezellig winkelt

Supermarkt Spar Brunekreef

Middenstreek 2

9166 LN Schiermonnikoog

www.sparbrunekreef.nl

U vindt ons in het centrum van dorp

**INSTALLATIE:
GAS, WATER, ELEKTRA,
SANITAIR & KOELTECHNIEK
LOODGIETERSWERK
DAKBEDEKKING**

VERKOOP:
* Wasmachines
* Koelkasten
* Radio & TV
* Gastoestellen
* Sanitair
* Enzovoort

VLASMA
installatiebedrijf
VLASMA & ZN

Langestreek 86 - Schiermonnikoog

Telefoon 05195-31345 - Fax 05195-31658

Het Dorpshuis Schiermonnikoog

- zalen voor 20-200 pers.
- congressen
- bioscoop
- video installatie
- geluidsinstallatie
- ringleiding systeem
- bar
- recepties
- vergaderingen
- feestzaal
- cursusruimte

Voor activiteiten in en uit alle richtingen

Telefoon 0519-531456 . info@dorpshuisschiermonnikoog.nl . www.dorpshuisschiermonnikoog.nl

Eilander Balg Expres

Unieke strandrit naar de oostpunt van het eiland: de Balg

Reserveren en vertrek bij het Bezoekerscentrum
Groepsreserveringen via 0519-531686

31 DECEMBER EN 1 JANUARI

Schiermonnikoog is muzikaal! Met regelmaat vinden er optredens en evenementen van muzikanten in diverse genres plaats.

Jellyfish

Op oud&nieuw zal Jellyfish weer een heerlijk afwisselend winters programma ten gehore brengen. Jellyfish is een origineel en speels muziekconcept dat verschillende muziekgenres en bijzondere artiesten bij elkaar brengt. Elke editie biedt nieuwe artiesten, nieuwe genres en een nieuwe playlist. De liedjes worden gebracht door nationaal en soms ook internationaal bekende professionals, in samenwerking met nieuw talent. Zangers binnen het collectief zijn o.a. Sister Sledge, Rolf Sanchez, Leonie Meijer, Cheyenne Toney, Julia Zahra, Maan de Steenwinkel en Roel Gosto. De artiesten komen speciaal voor de Jellyfish-concerten samen en zingen zowel eigen werk als covers. Het publiek is getuige van deze uitzonderlijk muzikale samenkomst

en de geweldige energie en de intieme, bruisende belevenis die deze formule met zich meebrengt! Met de medewerking van vele eilanders en aan het eiland gerelateerde mensen en organisaties is Jellyfish, in 2013 opgericht door Basja Chanowski, uitgegroeid tot een succesvol concept dat ook aan land (nationaal en internationaal) veel geboekt wordt.

Voor kaartverkoop en meer informatie: www.jellyfishfestivals.com. Bekijk ook 'Jellyfish in concert' op Facebook.

31 december 2016, rond 16:00 uur, Cultureel Ontmoetingscentrum

1 januari 2017, rond 16:00 uur, Duinzicht

Kosten: 15,- p.p. voor gasten, 10,- p.p. voor eilandbewoners

1 T/M 6 OKTOBER

Internationaal Kamermuziekfestival

Voor de vijftiende keer komen dit jaar liefhebbers van klassieke muziek vanuit heel Europa naar Schiermonnikoog om concerten, documentaires, natuurexcursies, lezingen en openbare masterclasses bij te wonen. Het Internationaal Kamermuziekfestival brengt van 1 t/m 6 oktober optredens door meer dan 80 musici, van jong talent tot vermaard.

Deze editie draagt het thema Londen en laat drie generaties 'Engelsen' aan bod komen: Joseph Haydn, Edward Elgar en Frank Bridge vertegenwoordigen grofweg genomen de 18e, 19e en 20e eeuw, maar ook de oude muziek wordt niet vergeten. Kaarten zijn online verkrijgbaar via www.schiermonnikoogfestival.nl.

3-5 MAART 2017

I am the Singer, I am the Song

Op 3, 4 en 5 maart 2017 organiseert AtelierSchier alweer voor de zevende keer 'I am the Singer, I am the Song'. een zangweekend op Schiermonnikoog o.l.v. Nanne Kalma en Ankie van der Meer. Allerlei bijzondere liedjes komen tijdens het weekend aan bod; die je goed doen, die je harts-energie geven en die je cellen doen bruisen van plezier of ontroering.

Plezier in zingen met elkaar blijft het hele weekend voorop staan. Daarnaast is er altijd ruimte voor wandelen, fietsen, uitwaaien, ontspannen, verrassende presentaties, onverwachte gesprekken en mijmeringen.

Meer informatie: Garda Meerdink, 0511-473584 of 06-53477050, www.atelierschier.com en www.nanne-ankie.nl.

Wist u dat?

Wist u dat er in Nederland 21 Nationale Parken zijn?

Nationaal Park Schiermonnikoog

Nationaal Park Schiermonnikoog

PLEKJES OP 'SCHIER'

BEZOEKERSCENTRUM SCHIERMONNIKOOG

Nachtbrakers

In 2016 presenteert het bezoekerscentrum de wissel-expositie Nachtbrakers, uilen van de wereld. Deze tentoonstelling neemt u mee langs de bekende Nederlandse soorten én allerlei exotische en zeldzame uilen.

Achter veel uilen gaat een bijzonder verhaal schuil. Zo is er bijvoorbeeld een uil die eruitziet als een roofvogel en zich ook zo gedraagt. En wist u dat er een uilensoort bestaat die in een holletje onder de grond leeft? In Nachtbrakers leest u er alles over. Natuurlijk zijn

er veel opgezette uilen en uilen-spelletjes.

Nachtbrakers, uilen van de wereld is ontwikkeld door Oeroe Boeroe en zal te zien zijn tot en met 30 oktober 2016

De reis van Sake de Slak

Sake de Slak is al heel oud en kan geen lange tochten meer maken. Martje de Mier gaat op zoek naar een paar mooie natuurvondsten om Sake te herinneren aan een reis die hij lang geleden heeft gemaakt door de duinen en over het strand. Help jij Martje mee bij haar spannende speurtocht? Je krijgt een routeboekje mee, een zakje om je vondsten in te verzamelen en een echt vergrootglas om mee te speuren.

Deze leuke activiteit voor kinderen van 4 tot 10 jaar en hun ouders is verkrijgbaar bij de balie van het Bezoekerscentrum.

Schier Explorer

Schier Explorer is een spannende GPS-speurtocht door het Nationaal Park, voor avontuurlijke kinderen en ouders. Met de GPS in de hand ga je op zoek naar capsules die verborgen zijn in de verschillende landschappen. Bij iedere vindplek kun je ook nog een leuk experiment uitvoeren. Die experimenten staan in een boekje met veel leuke weetjes over de bijzondere planten en dieren van Schiermonnikoog.

De tocht is bedoeld voor jongeren vanaf ongeveer 10 jaar en kost € 12,-.

De zeven schatten van Schiermonnikoog

Speciaal voor gezinnen met kinderen is er de zeven schatten van Schiermonnikoog, een houten schatkistje met daarin een spannende speurtocht over het eiland. Op zeven plekken moet een 'schat' worden verzameld. Zo ontdek je spelenderwijs van alles over de natuur in het Nationaal Park Schiermonnikoog. En als je schatkist vol is, krijg je als schatzoeker ook nog een klein aandenken bij het bezoekerscentrum!

Bezoekerscentrum Schiermonnikoog

Aan de voet van de witte voormalige vuurtoren en watertoren staat het Bezoekerscentrum van Schiermonnikoog. In vroegere tijden was dit gebouw de elektriciteitscentrale van het eiland. Het centrum verzorgt op verschillende manieren voorlichting en educatie over de natuur en cultuur van Schiermonnikoog.

Het bezoekerscentrum is een goed startpunt om meer te weten te komen over het Nationaal Park en het eiland Schiermonnikoog. Dat kan door de exposities over de natuur en cultuur op Schiermonnikoog te bezoeken, maar ook door mee te gaan op één van de vele spannende excursies die het Bezoekerscentrum organiseert. Zo kunt u met de gidsen mee het wad op, vogels kijken, een huifkartocht maken of met de Balgexpres naar de oostpunt van het eiland. Ook zijn er laarzen en verrekijkers te huur. Vragen over de natuur op Schiermonnikoog kunnen bij de balie gesteld worden, en ook kunt u in de winkel terecht voor natuurboeken en leuke souvenirs.

Openingstijden oktober:

maandag t/m zaterdag:
10.00 - 12.00 uur en 13.30 - 17.00 uur
zondag: 10.00 - 14.00 uur

Openingstijden november en december:

dinsdag t/m donderdag:
10.00 - 12.00 uur en 13.30 - 17.00 uur
zaterdag:
10.00 - 12.00 uur en 13.30 - 17.00 uur
zondag: 10.00 - 14.00 uur

Toegang € 2,- per persoon. Gratis voor inwoners van Schiermonnikoog, leden van Natuurmonumenten en kinderen t/m 12 jaar. Het gehele bezoekerscentrum is toegankelijk voor rolstoelgebruikers.

Bezoekerscentrum Schiermonnikoog

Torenstreek 20 Schiermonnikoog
telefoon: 0519-531641
info@np-schiermonnikoog.nl
www.np-schiermonnikoog.nl
www.facebook.com/BezoekerscentrumSchiermonnikoog

BEGRAZING

Hoe gaat het met de Sayaguesarunderen?

Het duingebied ten oosten van de Prins Bernhardweg wordt sinds een jaar begraasd door Sayaguesarunderen. Uit onderzoek blijkt dat de begrazing vruchten begint af te werpen.

Tussen half april en eind juli bestaat het voedsel van de Spaanse runderen voor ruim 30 procent uit bladeren, takken en twijgen van bomen en struiken. Soorten die zeer in de smaak vallen, zijn de Amerikaanse vogelkers, de lijsterbes en de vlier. Berken vinden de runderen minder lekker; daarvan eten ze vooral de twijgen van het jonge opschot. Grassen en kruiden vormen ruim 60 procent van hun voedsel. Hieruit halen de dieren de meeste voedingsstoffen en mineralen.

Ook doen de Sayaguesa's goed werk als het gaat om het openmaken van duinbossen. Takken en jonge stammen tot 5 centimeter dik breken ze met gemak af. Door het bos op deze manier te 'snoeien', zetten ze een rem op verdere bosontwikkeling in de duinen.

Het uiteindelijke doel van de begrazing is de terugkeer van een natuurlijke duindynamiek, met stuivende zandkuilen en konijnen. Om dit te bereiken moet het bestaande duinbos verder worden opengebroken. Hiervoor zijn andere soorten grazers nodig, die de bast van de bomen eten en die ook dikkere bomen omver kunnen duwen. Daarin is voorzien in het Begrazingsplan Schiermonnikoog, dat de komende jaren verder zal worden uitgewerkt. In het voorjaar van 2017 krijgen de Sayaguesa's namelijk versterking van een kudde Exmoorpony's.

NATIONAAL PARK SCHIERMONNIKOOG

Bestrijding Amerikaanse vogelkers in de Schierse duinen

De Amerikaanse vogelkers is een struik uit de rozenfamilie, die oorspronkelijk alleen voorkwam in Noord-Amerika. In de jaren '20 van de vorige eeuw is hij naar Europa gehaald, als bodemverbeteraar in naaldbossen.

Al snel bleek hij echter enorm te woekeren. Andere inheemse struiken en boomsoorten werden door de Amerikaanse vogelkers verdrongen, en de aanplant maakte plaats voor felle bestrijding. Op Schiermonnikoog is de Amerikaanse vogelkers altijd zeldzaam geweest, maar de laatste tien jaar heeft hij zich in de duinen sterk uitgebreid. Vooral in de Kooiduinen zijn inmiddels grote concentraties ontstaan. Om te voorkomen dat deze soort zich verder verspreidt in het Nationaal Park, besteden de boswachters van Natuurmonumenten extra aandacht aan de bestrijding ervan.

Het bestrijden van de Amerikaanse vogelkers is niet eenvoudig. Omzagen is zinloos, want de achtergebleven stronken lopen na een paar maanden op meerdere

plekken alweer uit. Bovendien valt na het omzagen veel licht op de bodem, waardoor de vele opgehoopte zaden in de bodem ontkiemen. Zo kan een groen tapijt van zaailingen ontstaan. Een alternatief is doodspuiten, maar gif hoort natuurlijk niet thuis in het Nationaal Park.

Daarom kiest Natuurmonumenten voor mechanische methoden om deze taaie struik te lijf te gaan. Dat kan op twee manieren: het helemaal uittrekken van de boomstam of 'ringen'. Ringen betekent het weghalen van een stuk bast rondom de stam. Met deze methode zijn we al twee jaar aan het experimenteren. Aan de geringde

bomen is te zien dat ze minder gezond zijn en minder kersen dragen. Op den duur gaan ze dood. Ringen is arbeidsintensief en moet regelmatig worden herhaald, maar het is respectvol voor de omgeving en leidt op den duur tot goede resultaten.

Natuurmonumenten gaat de komende jaren dan ook verder met het ringen van de Amerikaanse vogelkers op Schiermonnikoog.

De Sayaguesarunderen die sinds de herfst van 2015 in de Kooiduinen rondlopen, helpen ook mee. De Amerikaanse vogelkers blijkt zelfs een van de favoriete planten op hun menu!

Sinds 1989 is Schiermonnikoog een Nationaal Park. Natuurmonumenten beheert en beschermt de natuur van dit prachtige eiland zodat iedereen ervan kan blijven genieten.

NP
Nationaal Park
Schiermonnikoog

 Natuurmonumenten

NATIONAAL PARK SCHIERMONNIKOOG

Kakelbonte zwammen

Veel mensen denken bij het woord ‘paddenstoel’ aan een donker herfstbos. Maar op Schiermonnikoog kun je ook buiten de bossen heel veel zwammen vinden. Ga op een mooie herfstdag de duinen in en kijk goed naar de grond. In de duinvalleien maak je kennis met de wasplaten. Dit zijn kakelbonte paddenstoelen die je nooit in een bos zult tegenkomen.

Wasplaten komen voor in talloze kleuren. Zo is het sneeuwzwammetje wit, de elfenwasplaat geel, de zwartwordende wasplaat oranje, de scharlaken wasplaat rood, de slijmwasplaat bruin en het papegaaizwammetje groen. Wasplaten vind je vooral in valleien die Natuurmonumenten in de nazomer heeft gemaaid. De paddenstoelen houden er namelijk niet van om zich tussen hoge plantenstengels de grond uit te moeten wurmen. De schimmel in de bodem slaat dan een jaartje over en wacht geduldig op betere, gemaaide, tijden.

Ook het barre landschap van de stuivende duinen kent zijn eigen paddenstoelsoorten. Curieus zijn de aardtongen, die vaak op zandige

hellingen groeien. Het is net alsof er een wezentje vanonder het zand een kleine zwarte tong naar je uitsteekt. Een andere eigenaardige soort uit het kale duinlandschap is het zandtulpje, dat als een kleine donkerbruine bloem in het zand ligt. Waar mossen het stuivende zand bedekken vind je weer andere bizarre verschijningsvormen. Langs sommige fietspaden vind je de gesteelde stuifbal, die doet denken aan een konijnenkeutel op een steel-tje. Onder struikjes zie je hier en daar aardsterren. Als ze net boven de grond zijn lijken ze nog het meest op een bloembol. Na enkele dagen springt deze open en onthult dan een ander bolletje met een gat aan de bovenkant waar af en toe kleine stofwolkjes uit

naar buiten spuiten. Dit stof bestaat uit miljoenen sporen. Dit zijn een soort minuscule ‘zaadjes’ en ze zorgen

ervoor dat we ook de komende jaren volop van de zwammen kunnen genieten.

Eten en gegeten worden

In het najaar komen er heel veel trekvogels naar Schiermonnikoog, zowel enorme aantallen vogels als veel verschillende soorten vogels. Een deel van deze vogels komt hier alleen een poosje opvetten voordat ze weer verder trekken, een ander deel blijft de hele winter op het eiland.

Allemaal komen ze af op het vele eten op Schiermonnikoog. Schelpen en wormen in de wadbodem, allerhande besjes aan struiken in de duinen, verschillende planten op de kwelder en gras in de polder zijn hier in overvloed te vinden.

Er is ook een vogelsoort voor wie de aanwezigheid van al die trekvogels juist de reden is om op Schiermonnikoog te komen overwinteren: de slechtvalk. Slechtvalken lusten namelijk graag trekvogels. De slechtvalk is een spectaculaire jager, die andere vogels in de vlucht vangt.

Hij duikt van grote hoogte met een ongelofelijke snelheid van wel 300 km per uur op zijn prooi af. Voordat deze

weet wat hem overkomt wordt hij gegrepen door de scherpe klauwen van de valk. De prooi is meestal op slag dood door de botsing. Slechtvalken vangen op deze manier allerlei vogels, van lijsters tot steltlopers tot eenden en ganzen. De enorme snelheid die hij bereikt in zijn duikvluchten maakt hem de snelste vogel ter wereld. Ieder jaar overwinteren er op Schier-

monnikoog een stuk of 10 slechtvalken. Als je er eentje wilt zien, moet je goed opletten op palen op het strand, in de kwelder of in de polder. Slechtvalken zitten vaak op zo’n paal op de uitkijk. Ook als je een grote groep vogels in paniek ziet opvliegen moet je even goed om je heen kijken. Best kans dat een jagende slechtvalk de veroorzaker van de paniek is.

Vogelringstation

Al vele jaren ringt het Vogelringstation Schiermonnikoog zangvogels in het ‘Groene Glop’. Dankzij ringonderzoek worden de trekroutes van zangvogels in kaart gebracht en kunnen de voedselrijke pleisterplaatsen op die routes beschermd worden. De laatste jaren worden (zang)vogels in Nederland ook in toenemende mate geringd om informatie over het broedsucces te verzamelen. Het Vogelringstation Schiermonnikoog organiseert van augustus tot en met oktober twee maal per week een excursie. Elke woensdag en zondag om 14.00 uur kunt u komen kijken hoe het ringwerk eraan toe gaat. Kaartjes zijn te koop bij het bezoekerscentrum. Meer informatie over het vogelringstation vindt u op www.vogelringschier.nl.

Een geringde vogel gevonden?

Stuur de ring met vindplaats en -datum, doodsoorzaak en vogelsoort naar het Vogelringstation, Postbus 50, 6700 AB Wageningen of via www.ring.ac.

ACTIVITEITEN

ACTIVITEITEN

Excursie ‘150 jaar badplaats’

Tegenwoordig is de oversteek naar Schiermonnikoog goed te doen. De veerboot is van alle gemakken voorzien, bussen brengen gasten naar het dorp, en voor de liefhebbers zijn op de steiger fietsen beschikbaar.

Vroeger was dat wel even anders. Vóór 1927, toen er nog geen aanlegsteigers waren, moesten badgasten na een lange reis halverwege de ondiepe Waddenzee overstappen van de ene boot op de andere. Eenmaal bij het eiland aangekomen, was een overstap op een boerenkar met paarden nodig om aan land te komen. Met mooi weer was dat misschien aangenaam, of onderdeel van het avontuur, maar met regen en storm was het echt geen pretje om de rijk versierde hoeden, de zware jurken

en alle koffers een beetje fatsoenlijk aan land te brengen! Dit soort verhalen, de ontwikkeling van het eiland van een bult zand in de waddenprut tot een prachtig vakantieverblijf voor

tallose gasten komt allemaal aan bod tijdens de excursie ‘150 jaar Badplaats’ die het Bezoekerscentrum in 2016 aanbiedt. Een unieke jubileumexcursie die u niet wilt missen!

Activiteiten in het Nationaal Park

Bij het Bezoekerscentrum van het Nationaal Park Schiermonnikoog kunt u terecht voor een keur aan excursies in de natuur van Schiermonnikoog. Het programma varieert per week. Hieronder een greep uit het aanbod.

Wadexcursie

beestenboel in de modder (ca. 2 uur)
Regelmatig in oktober

Vogels kijken

De rijke vogelbevolking van Schiermonnikoog (ca. 2 uur)
Regelmatig in oktober, november en december

Jutterstocht

Op stap met een strandjutter (ca. 2 uur)
Regelmatig in oktober, november en december

Braakballen pluizen

Wat heeft die uil gegeten?! (ca. 1,5 uur)
Een keer per week in de schoolvakanties

Sterren kijken

Sterrenbeelden en andere fascinerende hemelverschijnselen (ca. 1,5 uur)
Een keer per week in de schoolvakanties

Vogelringstation

Vangen voor de wetenschap (ca. 1 uur)
In oktober elke woensdag en zondag om 14.00 uur

Balgexpres

Zeehonden zien en schelpen zoeken (ca. 2 uur)
Regelmatig in oktober, tijdstip afhankelijk van laagwater

Berken trekken

Help de boswachter om de duinen open te houden (ca. 3 uur)
22 oktober, 19 november en 17 december om 9.00 uur

Kijk voor het actuele weekprogramma op de affiches in het dorp, op de website www.np-schiermonnikoog.nl, bel ons (0519-531641) of kom langs in het bezoekerscentrum.

Paddenstoelexcursie

Wie in de herfst in het Schiermonnikoogse bos rondstruikt, komt heel wat tot de verbeelding sprekende paddenstoelen tegen. Wilt u wel eens meer weten over het leven van de kaneelkleurige melkzwam of kennis maken met het plooirokje? Ga dan met de boswachter mee op paddenstoelentocht!

Vogels kijken

Wat vliegt daar en wat fluit daar? Ontdek vogeleiland Schiermonnikoog onder begeleiding van een gids van het Bezoekerscentrum. Per fiets doorkruisen we de verschillende landschappen van Schiermonnikoog, met elk zijn eigen soorten vogels. Lepelaars rond de Westerplas, weidevogels in de polder en steltlopertjes op het wad. En wat dacht u van de kbv'tjes in het dorp? Wat dat precies inhoudt, ontdekt u tijdens de vogelexcursie.

Wadexcursie

Op het eerste gezicht lijkt het wad een stinkende moddervlakte. Maar wie even verder kijkt, ontdekt dat de wadbodem boordevol leven zit: wormen, garnalen, schelpen en nog veel meer. Trek uw laarzen aan en ga met ons mee op een spannende tocht over de bodem van de zee.

Vette Vogeldag

Op woensdag 19 oktober organiseren Natuurmonumenten en het Bezoekerscentrum weer de altijd succesvolle Vette Vogeldag! Op deze dag gaan we het de vogels naar hun zin maken: we maken vogel-cupcakes, rijgen pindasnoeren en timmeren zelf een pinda-kaaspothouder in elkaar. Meedoen? Geef je dan op bij het Bezoekerscentrum!

De Nacht van de Nacht

“Laat het donker het donker en ontdek hoe mooi de nacht” is het motto van de Nacht van de Nacht. Schiermonnikoog is een van de donkerste plekken van Nederland, dus natuurlijk besteedt het Bezoekerscentrum aandacht aan de Nacht van de Nacht! In de twee weken voorafgaand aan Nacht van de Nachtdatum 29 oktober, als het ook herfstvakantie is, staan de volgende ‘nacht’-activiteiten op het programma:

- Woensdag 19 oktober, 19.30 uur Avondwandeling
- Donderdag 20 oktober, 10.00 uur Braakballen pluizen
- Donderdag 20 oktober, 20.00 uur Sterren kijken
- Dinsdag 25 oktober, 14.00 uur Braakballen pluizen
- Dinsdag 25 oktober, 19.30 uur Avondwandeling
- Zaterdag 29 oktober, 20.00 uur Sterren kijken

ONZE HUIZEN LIGGEN OP DE MOOISTE PLEKKEN OP HET EILAND. KEUZE UIT HUIS IN DE DUINEN, VLAARBIJ HET STRAND OF MIJNDEN IN HET DORP.

WADDENRUST

VAKANTIEHUISJES SCHIERMONNIKOOG

DE VAKANTIE BEGINT THUIS AL.
U HOEFT GEEN LINNEN IN TE PAKKEN.
DAAR ZORGEN WIJ VOOR.

FIETSEN VOOR VOLWASSENEN STAAN AL KLAAR BIJ DE HUIZEN

THEO EN BEA SOEPBOER
BADWEG 59 ☎ +31519-531308
WWW.VAKANTIEHUISJESWADDENRUST.NL

Ontspannen schilderen op het strand van
Schiermonnikoog

Welkom bij **AtelierSchier**

www.atelierschier.com tel. 06-53477050

PENSION WESTERBUREN

Klein gezellig familie pension in de oude kern van het dorp. Alle kamers zijn voorzien van tv en een eigen badkamer met douche en toilet.

Familie Weldring
Middenstreek 32
9166 LN Schiermonnikoog

Tel. 06-52212287
of 0519-531196

info@westerburen.nl
www.westerburen.nl

In samenwerking met Duinzicht en De Tjattel is het mogelijk om halfpension bij te boeken. Tevens verhuur van 2/4-persoonsappartementen gelegen aan de Reddingsweg.

Houdt Schiermonnikoog groen!

Het recyclepunt op het eiland vindt u bij **Spar Brunekreeft**

TAXI Boersma

'Veel meer dan gewoon van A naar B'

 Rolstoel vervoer
 Aansluiting watertaxi
 Schier Safari
 Personen vervoer
 Trouw vervoer
 Bagage vervoer

☎ 0519 531010
www.taxi-boersma.nl
Bereikbaar van 7:00 tot **24:00** uur

FOTOGRAAF FOPPESCHUT

Voor sfeervolle, professionele, reportages van uw bedrijfsfeest of bruiloft.

Meer informatie krijgt u via een persoonlijk telefoongesprek 06.54.656.225

Voor landschapsfoto's en lampen gemaakt van juthout kijkt u op mijn site

FOPPESCHUT.NL

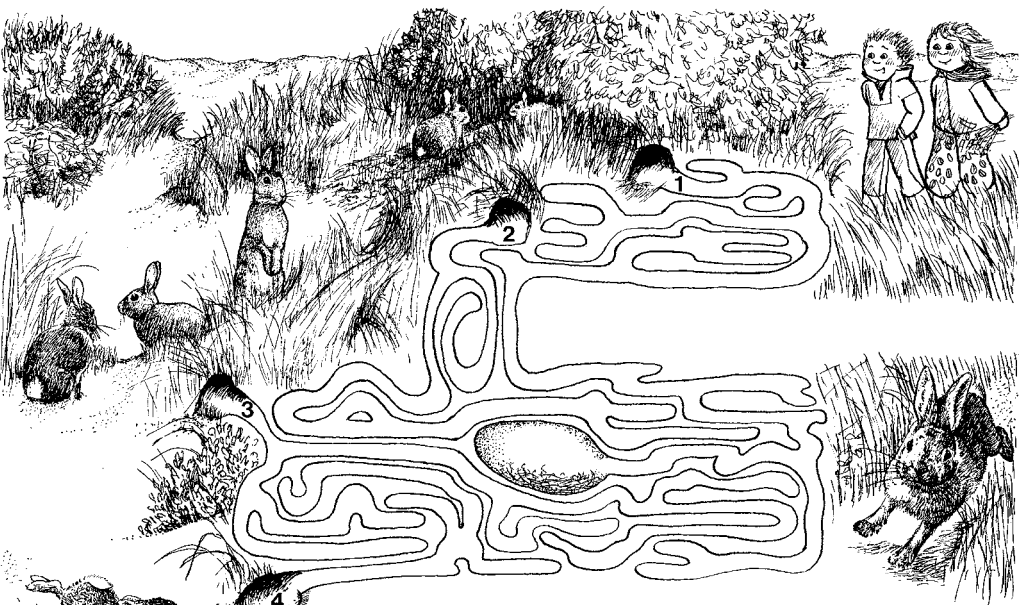
massagepraktijk
Lotus

Voetreflexologie | Klassieke massage
Segmentale therapie | Ontspanningsmassage

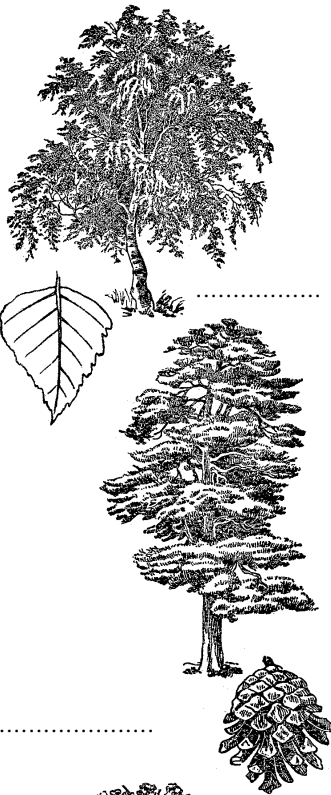

Marijke D. Hoekstra | Telefoon : 06 135 512 26
Langestreek 28 a NZ | 9166 LC Schiermonnikoog

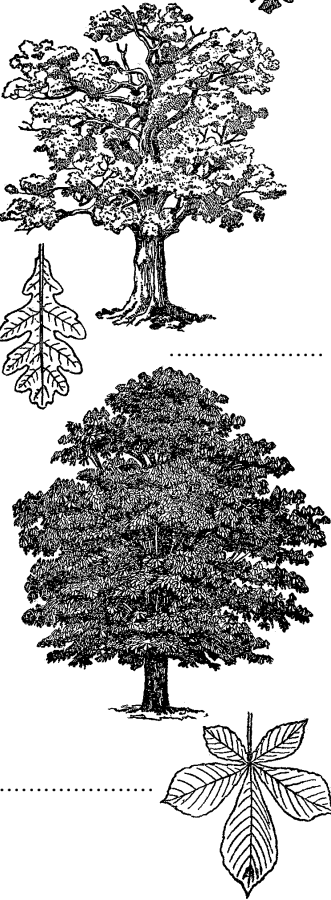
Doe-pagina

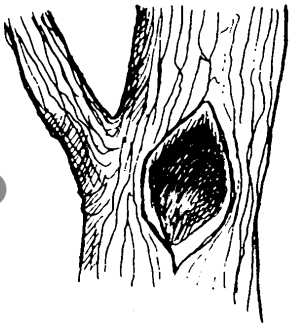
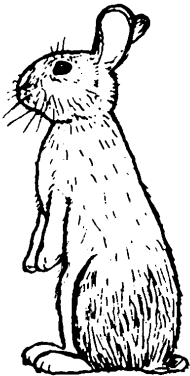
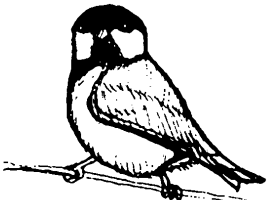
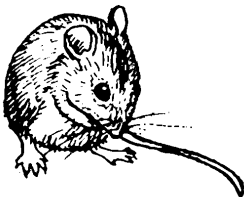
De konijntjes vluchten voor de mensen.
Welk holletje moeten ze in om in hun nest
te komen?

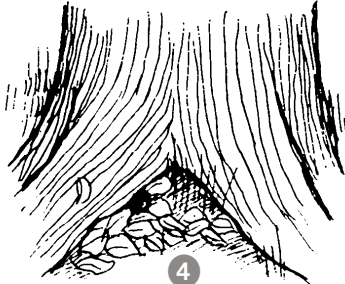
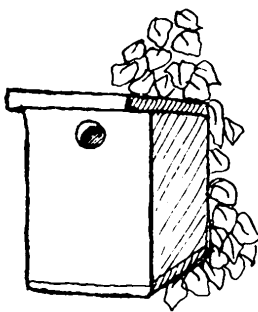
Zet de goede
namen onder
de bomen: kas-
tanje, eik, berk,
den.

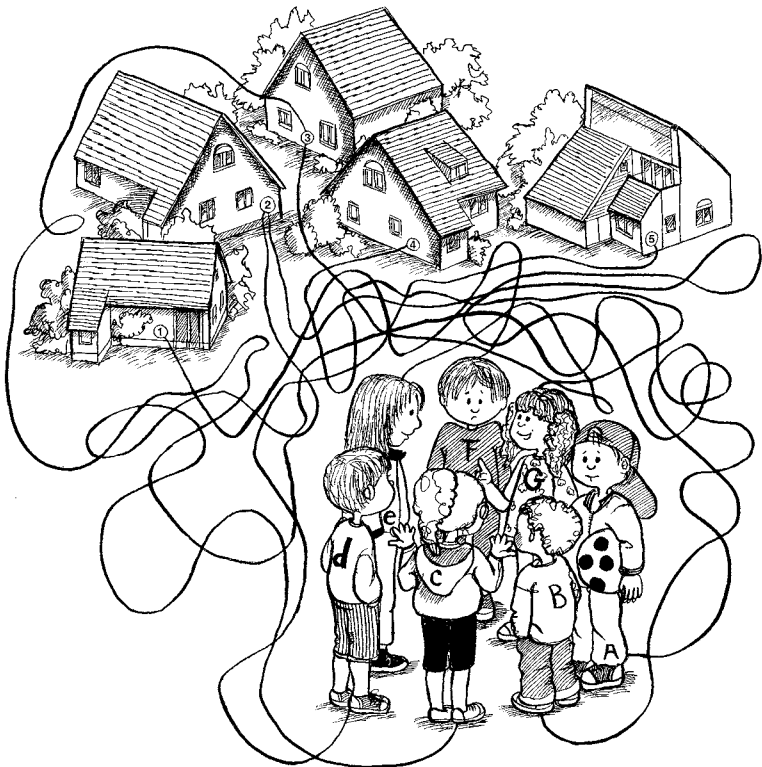
wie woont waar?
wij wonen in huizen; waar wonen deze dieren?
muis in
mees in
konijn in
uil in

3

4

Het is bedtijd. Iedereen
moet naar huis.
Maar oh jee! dat is lastig.
Welk huisje hoort bij wie?

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____

Welke kinderen zijn broer
en zus?

- _____ en _____
- _____ en _____

Het heeft geregend.
Dan zijn er duide-
lijke sporen op de
grond.
Kijk je goed naar de
vorm, dan kun je als
speurneus uitvinden
wie of wat daar gelo-
pen heeft.

eekhoorn:
egel:
haas:
ree:
vos:

Heerlijk genieten op Landal Vitamaris

Gratis
opgemaakte
bedden bij
aankomst

- Ca. 1 km van het strand gelegen
- 62 comfortabele appartementen, waarvan 16 luxueus en modern
- Overdekt zwembad met peuterbad*
- Gratis wellnessruimte met sauna's, Turks stoombad en relaxruimte*
- Beauty- en massagesalon*
- Snelbruiner

- Speeltuin, airtrampoline en kinderspeelhoek
- Fun & Entertainment-programma in samenwerking met het Schiermonnikogher recreatieteam (tijdens de Nederlandse schoolvakanties)
- Fietsverhuur
- Gratis busvervoer van haven naar complex en v.v.

Landal Vitamaris
Badweg 53
9166 NE Schiermonnikoog
www.landal.nl/vitamaris

*Alleen toegankelijk voor gasten van Landal Vitamaris.

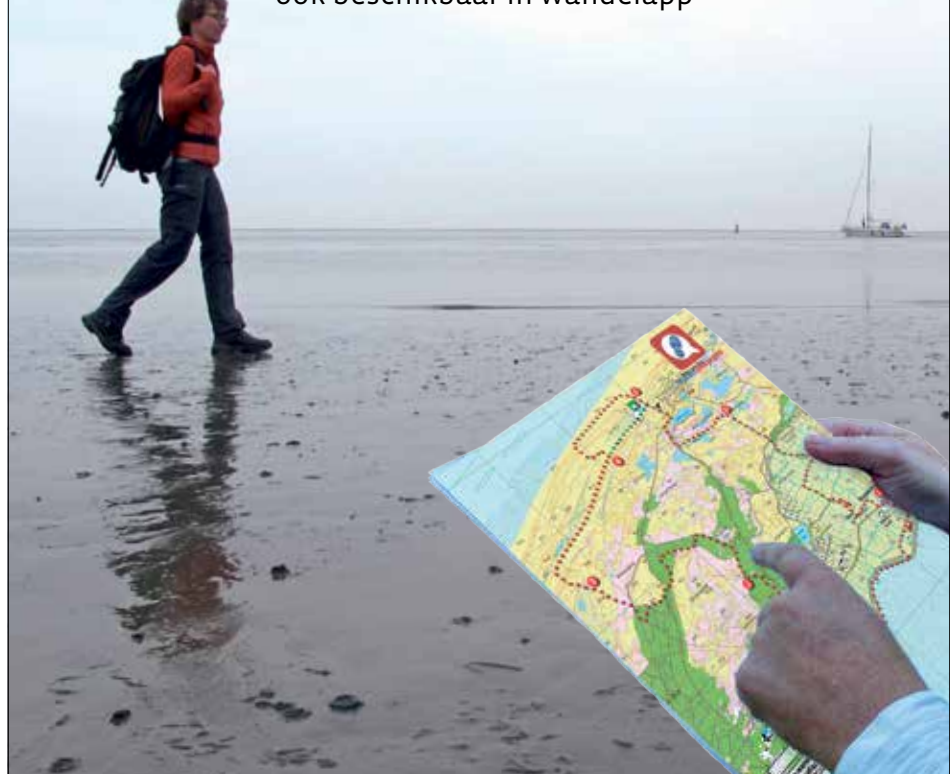
ONTDEK DE WADDEN

met WandelZoekpagina

WandelZoekpagina

- dagwandelingen
- op alle waddeneilanden
- met uitgebreide routebeschrijvingen
- met gps-tracks
- met wandelkaarten
- ook beschikbaar in wandelapp

WWW.WANDELZOEKPAGINA.NL

*Gezellig bruin café in het centrum van het dorp, met groot terras.
Waar u kunt lunchen, dineren of genieten van onze lekkere speciaal bieren.*

Café It Aude Beuthus Nieuwestreek 6 Schiermonnikoog

EXCURSIES

Cultuurhistorische excursies

Leer Schiermonnikoog op ludieke wijze kennen tijdens de cultuurhistorische excursies. Eilander gids Arend Maris leidt u in ongeveer twee uur tijd door het heden en verleden van us Lytje Pole.

Iedere woensdag van mei t/m september en in de schoolvakanties, om 14:00 uur. Reserveren bij VVV Schiermonnikoog.

Natuurexcursies

Zowel wandelend als fietsend neemt natuurkenner Kees van der Wal u mee naar de mooiste plekjes van het eiland. De voormalig jachtopziener van Schiermonnikoog weet alle geheimen van de natuur op boeiende wijze met u te delen.

Iedere donderdag van mei t/m september en in de schoolvakanties, om 13:30 uur. Reserveren bij VVV Schiermonnikoog.

Wadexcursies

Eilander Thijs de Boer neemt u mee het wad op, de echte modder in. Hier maakt u niet alleen fysiek kennis met het wad, maar krijgt u ook uitleg over het ontstaan, de getijden, de dynamiek en het belang van het wad voor mens, dier en plant. Schepnet en greep gaan mee om wormen, weekdieren, garnalen en vissen te vangen en te bekijken.

Voor data, tijden en reserveren kunt u terecht bij VVV Schiermonnikoog.

Strandjutten

Thijs de Boer vertelt u verhalen over het jutten van vroeger en nu, en neemt u daarna mee het strand op om zelf van alles te vinden. Wat de zee geeft is nooit te voorspellen, maar schelpen zijn gegarandeerd en soms ook hout, flessen (soms met brief) en meer. Thijs verklaart deze vondsten graag voor u!

Voor data, tijden en reserveren kunt u terecht bij VVV Schiermonnikoog.

Vogels spotten

Gedurende het jaar zijn er meer dan 300 vogelsoorten op het eiland te bewonderen, met in elk jaargetijde weer andere soorten. De gids neemt beginnende vogelaars per fiets mee, langs de vogelkijkhut bij de Westerplas tot aan de vogelkijkplek op de Kobbenduinen.

Voor data, tijden en reserveren kunt u terecht bij VVV Schiermonnikoog.

Meestervertellers nemen u graag mee op cultuurhistorische wandeling door de streken, de boswachters vertellen graag over hun eiland, en zelfs de jutters van Schiermonnikoog durven hun geheimen te delen. Ook leuk zijn de bootexcursies, naar de zeehondenbanken of bijvoorbeeld Ameland.

Rondvaarten

Ontdek de spectaculaire wereld van de Waddenzee en Noordzee rondom het eiland! De M.S. Boschwad, MS Störtebeker, MS Silverwind en Lauwers nemen u mee op robbentocht over de Waddenzee, richting de zeehondenbanken en de zandplaat Engelsmanplaat, waar u onder leiding van een gids te voet de zandbank betreedt.

De snelle rescue boat van Beleef Lauwersoog biedt een unieke tocht langs zandplaten, over het Wad naar de Noordzee. Of toont een boorplatform van dichtbij en laat u zich in de wereld van de offshore wanen.

De historische zeiklipper Willem Jacob vaart tussen Schiermonnikoog en Ameland. Deze hopboot vaart langs de Amelandse oostkust, de onbewoonde Engelsmanplaat en de westpunt van Schiermonnikoog.

Voor data, tijden en reserveren van deze boottochten kunt u terecht bij VVV Schiermonnikoog.

Eilandrondritten

Taxi Boersma en Drent verzorgen op aanvraag ook rondritten over het eiland. De chauffeurs kunnen u alles vertellen over de verschillende bezienswaardigheden.

Plantenwandeling

Wie veel verschillende planten wil zien, zit goed op Schiermonnikoog. Van zoute soorten (zeekraal en lamsoor) tot zoetwaterplanten, en van kalkminnende planten (orchideeën en blauwe zeedistel) tot soorten van zure grond (ronde zonnedauw). De gids toont ze u allemaal!

Voor data, tijden en reserveren kunt u terecht bij VVV Schiermonnikoog.

Bezoekerscentrum

In het Nationaal Park Schiermonnikoog is van alles te ontdekken en te beleven. Op pagina 20 vindt u een uitgebreid overzicht van alle excursies van het Bezoekerscentrum.

Bij het Bezoekerscentrum zijn tevens laarzen en verrekijkers te huur.

Huifkartocht

Met paard en wagen Schiermonnikoog ontdekken? De huifkartochten brengen u in twee uur tijd via het dorp, over het strand richting de punt van het westelijke Rif, langs kwelderlandschap, de oude veerdam en de zeedijk terug naar huis. Onderweg geeft de koetsier uitleg over alles wat u hoort en ziet.

Voor data, tijden en reserveren kunt u terecht bij het Bezoekerscentrum.

Eendenkooi

Op boerderij de Kooiplaat vertelt kooiker Theun Talsma alles over zijn oude ambacht en ontdekt u samen de natuurrijke eendenkooi.

Voor data en tijden kunt u terecht bij het Bezoekerscentrum.

Balgexpres

Een strandrit met de Eilander Balgexpres biedt een unieke gelegenheid om het meest oostelijke deel van Schiermonnikoog te bewonderen. Deze buswagen met tractor brengt u vanaf het Bezoekerscentrum over het Noordzeestrand naar de balg, om daar ruim een half uur van de ongerepte natuur te genieten. Het zicht op zeehonden is op de balg vrijwel gegarandeerd, en u vindt er vaak mooie, grote schelpen en soms zelfs barnsteen.

Voor data, tijden en reserveren kunt u terecht bij het Bezoekerscentrum.

Soepboer Rijwielverhuur

Keuze uit 4000 fietsen.

U vindt ons op de veerdam
en bij de eerste bushalte in het dorp,
50 meter achter het VVV-kantoor.

tel 0519-53 16 36 www.fietsverhuursoepboer.nl email: info@schierfiets.nl

Hotel restaurant de Tjattel Schiermonnikoog

Langestreek 94 hotel@detjattel.nl
Boek uw hotelkamer op www.detjattel.nl
Voor reservering restaurant, bel 0519-531133

Smakelijk Schier.nl

tel.: 0519 53 20 75

van broodje tot complete maaltijd;
bezorgd op uw vakantieadres
op Schiermonnikoog.

Ga naar: smakelijkschier.nl

Met de Jan Plerier over Schier

OVER HET STRAND & DOOR HET DORP NAAR DE BANCKSPOLDER

HUIFKARTOCHTEN

Voor informatie en reserveringen : Bezoekerscentrum tel. 0519-531641

TAXI Drent

Waar u ook bent
Taxi Drent voor al uw taxivervoer!

- Taxivervoer
- Dorpsritten overdag en in de avond
- Groepsvervoer
- Aanhangervervoer
- Bagagevervoer
- Contractvervoer
- Zittend ziekenvervoer
- Rouw en Trouwvervoer
- Rondritten
- TAXI DRENT RIJDT U OOK VAN EN NAAR DE WADTAXI VAN WAGENBORG PASSAGIERSDIENSTEN DEZE WATERTAXI KUNT U BEREIKEN OP NUMMER 0900-9238

Wij vervoeren u tegen
scherpe tarieven
overdag en in de avond
over het hele eiland!
Heeft u nog andere wen-
sen, laat het ons weten.

Regelmatig zijn er
leuke aanbiedingen!
Informeer naar de
mogelijkheden.

Graag tot ziens!

Taxi Drent geeft u de beste
service tegen de laagste prijs!

Taxi Drent
Burg. vd Bergstraat 1
9166 PS Schiermonnikoog
Tel: **0519 53 14 00**
Mob: **0654 22 27 13**
info@taxidrent.nl

www.taxidrent.nl

Vrouwe Jakoba SCHIERMONNIKOOG

Bezorgservice - Eetwinkel - Slijterij

- Pizza's
- Pasta's en lasagnes
- Salades
- Vlees- en visgerechten
- Kindermenu's

Badweg 4

0519 - 53 11 73

ook op zondag open

Dekt u alvast de tafel...

www.vrouwejakoba.nl

WINKELN

De openingstijden van de winkels zijn duidelijk zichtbaar aangegeven op de winkeldeuren.

Bakkerij Schuthof

Middenstreek 12, tel. 0519-531265

www.bakkerij-schuthof.nl

Boekhandel Kolstein

Middenstreek 38, tel. 0519-531293

www.kolstein.nl

Op Rakkedieuws

Middenstreek 23, tel. 0519-250403

Cadeauwinkel Hoogduyns

Reeweg 8a

Drogisterij en kledingwinkel Streek 56

Langestreek 56, tel. 0519-531962

www.streek56.nl

Eetwinkel Vrouwe Jakoba

Badweg 4, tel. 0519-531173

www.vrouwejakoba.nl

Kledingwinkel Kleur aan Zee

Langestreek 17, tel. 0519-531033

www.kleuraanzee.nl

Kledingwinkel Schier Fashion

Middenstreek 29, tel. 0519-531293

Kleding- en cadeauwinkel Retteketer

Middenstreek 11, tel. 0519-531733

www.retteketet.com

Pottenbakkerij Hjirre

Middenstreek 27

www.aleidablom.exto.nl

Snoepwinkel 't Peperhúsjen

Middenstreek 42, tel. 0519-531158

www.peperhusjen.nl

Supermarkt SPAR Brunekreef

Middenstreek 2, tel. 0519-531254

www.sparbrunekreef.nl

GALERIES & ATELIER

Galerie Ogygia

In galerie Ogygia kunt u genieten van een wisselende collectie schilderijen, etsen, giclées en keramiek van verschillende kunstenaars. Daarnaast biedt de galerie een diversiteit aan artikelen die ambachtelijk gemaakt zijn. Zoals mondgeblazen glaswerk, handgemaakte tassen, uniek aardewerk met een bijzondere achtergrond, zilveren sieraden met edelstenen, Vietnamees lakwerk en nog veel

meer. Coba Harthoorn en Klaske Noordenbos ontvangen u graag in de galerie, waar u geheel vrijblijvend en zo vaak als u wilt kunt binnenlopen. De collectie wisselt regelmatig, dus is er altijd iets nieuws te ontdekken.

Nieuwestreek 7, tel. 06-51890181
www.galerieogygia.nl . Geopend dinsdag t/m zaterdag, van 10:00 tot 12:30 uur en 14:00 tot 17:30 uur. Op zon- en feestdagen van 12:00 tot 16:00 uur.

Pottenbakkerij Hjirre

Aleida Blom is pottenbakster en opende in mei 2015 haar pottenbakkerij op Schiermonnikoog. In pottenbakkerij Hjirre toont en verkoopt ze haar handgemaakte werk, zoals eilander huisjes, monniken, schelpen en andere zee-gerelateerde producten. Ook kunt u bij Hjirre terecht voor cursussen en workshops.

Middenstreek 27, www.aleidablom.exto.nl

KunstFaam

Bij open atelier KunstFaam aan Badweg 5 kunt u kunst kijken en kopen in de wisselende expositieruimte, kunstenaars aan het werk zien in de open werkplaats, én zelf aan de slag in het KunstFaam-Laboratorium. Kunstenaars wisselen elkaar daar af en geven workshops in hun specialiteit, zoals juten met Faam, sculptuur in klei, keramiek en ook workshops tekenen en stempels maken. Deze creatieve

sessies zijn voor zowel kinderen, volwassenen als bedrijven. De constante factor binnen KunstFaam is kunstenaars Klasiena Soepboer, afgestudeerd aan de academies Minerva en Gerrit Rietveld. Klasiena is een geboren en getogen Schiermonnikoogse. Haar werk vindt u op www.klasiena.nl.

Badweg 5, tel. 06-15377415

Galerie Ogygia, Stella van Acker, atelier Romy, Kunstfaam en pottenbakkerij Hjirre tonen Schiermonnikoog op haar meest kunstzinnige wijze. Ook op andere plekken op het eiland verbeelden kunstenaars middels wisselende exposities 'hun' eiland, en mag u zelfs zelf aan de slag!

Atelier Schier

In een tot atelier omgebouwde stadsbus biedt Garda Meerdink op het strand bij paal 3 diverse creatieve workshops en activiteiten, waarbij de natuur van Schiermonnikoog altijd een grote rol speelt. Van voortot najaar kunnen kinderen en volwassenen spontaan bij Atelier Schier terecht om te schilderen. Ook organiseert Garda workshops op het gebied van tekenen, schilderen, communicatie en kunstzinnige & spirituele vorming. Terugkerende onderdelen bij Atelier Schier zijn onder andere: Juttersgeluk, zandkastelen bouwen, Blij met mijn schilderij, mandala tekenen in de natuur, stiltewandelingen en wolkenmeditaties, intuïtief schilderen naar aanleiding van een verhaal of gedicht en schrijf- en dichtworkshops onder begeleiding van bekende professionals. Tijdens de zomer van 2017 zijn er ook weer schildermidweken. Voor informatie en boekingen, zie onderstaand nummer.

Strand einde Badweg (linkerkant)
tel. 06-53477050, www.atelierschier.com. Geopend dinsdag t/m donderdag tijdens schoolvakanties, van 14:00 tot 16:00 uur

Atelier Romy

Als de vlag uithangt toont Romy vol enthousiasme haar schilderijen en foto's, in het kleine atelier aan de Langestreek. Ook kunt u deze fotografe boeken voor onder andere bruidsfotografie en familieshoots. Volg Romy alvast op Twitter: @wadfotografen.

Langestreek 7, tel. 0519-531177 / 06-47603896 . Geopend dinsdag t/m zaterdag van 14:40 tot 17:00 uur (als de vlag uithangt)

EXPOSITIES

What a Wonderful World

De vijfde editie van deze fotootentoonstelling in Soepboer Rijwielverhuur toont werk van de fotografen John Stoel en Harry Cock, die hun bijzonder kijk op de omgeving met u delen. Harry Cock toont een indrukwekkende serie portretfoto's van Nederlandse artiesten, vastgelegd in hun natuurlijke omgeving nadat ze een voorstelling hebben gegeven in theater De Kolk in Assen. En John Stoel heeft op imponerende wijze de schoonheid van het onopvallende vastgelegd; de aantrekkelijke kant van alledaagse voorwerpen en locaties die anders aan u voorbij zouden gaan.

Paaslandweg 1
tel. 0519-531636

Wrakhout

Impressies samengesteld uit alle mogelijke zaken die in de vloedlijn gevonden zijn, met als belangrijke basis een houtje of houten plankje. De wrakhout-bootjes zijn allemaal uniek, en krijgen door het diverse materiaal fantastische vormen: symbolen van vrijheid, reizen en ontdekken. Harm Carrette toont zijn bootjes in de oude schuur waar 's winters de paarden gestald staan.

Van der Molenpad 13
tel. 0519-531633
www.wrakhoutschiermonnikoog.nl

Wisselexpositie Ogygia

In de maanden november t/m januari exposeert Marius van Delden bij galerie Ogygia: "Al enige tijd heb ik het idee om iets te ondernemen met mijn verzameling gedichten van grootvader Jacob en zijn zoon en dochter Marius en Coba Fenenga. Vorig jaar ben ik begonnen de gedichten van illustraties te voorzien met de bedoeling dit in een boekwerk uit te geven. Hopelijk kan ik zo een bijdrage leveren aan het vastleggen van een stukje "lief en leed" uit de eilander cultuur, een cultuur die o.a. door haar taal steeds verder van ons af is komen te staan. De techniek die ik heb gebruikt is inkt en aquarel. Om alvast een voorproefje te geven worden sommige illustraties ingelijst en al of niet voorzien van tekst bij galerie Ogygia tentoongesteld."

Galerie Ogygia
Nieuwestreek 7
www.galerieogygia.nl

Bezoekerscentrum

Cultuurhistorische vereniging 't Heer en Feer laat u verwonderen bij de wisselexposities in het Bezoekerscentrum. Deze zomer krijgt u de kans zich te verdiepen in anderhalve eeuw toeristisch Schiermonnikoog, aangevuld met een fietstocht die u letterlijk een kijkje in de vakantiehuizen van toen en nu geeft. Ook presenteert het Bezoekerscentrum de wisselexpositie 'Nachtbrakers, uilen van de wereld', die u meeneemt langs de bekende Nederlandse soorten én allerlei exotische en zeldzame uilen. De permanente expositie 'Landschappen van het eiland' laat u kennismaken met de verschillende landschappen op Schiermonnikoog en showt onder andere zeedieren in actie in het zoutwateraquarium.

Torenstreek 20

Langs de vloedlijn

Eilander fotograaf Jouke de Jong toont in Landal Vitamaris de permanente expositie 'Impressies langs de vloedlijn'. Zijn op linnen gedrukte foto's zijn geïnspireerd door het overweldigende spel tussen licht en wolken bij zee en strand.

Badweg 53
www.schiermonnikoogphoto.eu

Badhotel, Strandhotel, Noderstraun

In 1885 liet mr. Banck het grote Badhotel op het strand bouwen, ten noorden van Noderstraun. Het Badhotel had een eigen lichtcentrale en pompinstallatie die het hotel van water voorzag. Rond 1916 begon langzaam de duinafslag, en eind augustus 1924 moest het Badhotel met spoed afgebroken worden. De aangebouwde keuken was reeds in zee gestort, en terwijl er op dat moment nog 80 gasten in het hotel logeerden tastte de zee het hotel verder aan. Eddie Bakker toont met deze expositie in Restaurant Noderstraun delen van zijn archief over het oude Badhotel, en het nieuwe Strandhotel dat later Noderstraun gedoopt is.

Badweg 32

Schiermonnikoog, het eiland van velen

Eilander Evert-Jan Soepboer studeerde begin 2015 af aan Kunstacademie Minerva en toont in het VVV-kantoor, galerie Ogygia en Kleur aan Zee het resultaat van zijn eerste solo-expositie: Schiermonnikoog, het eiland van velen. De wereld verandert en met dit tempo vergeten we wel eens hoe het is om de cultuur en natuur om ons heen te beleven. Daarom heeft Evert Jan Soepboer zichzelf de vraag gesteld: hoe kan ik mensen prikkelen om hun eigen cultuurlandschap beter te leren begrijpen? Schiermonnikoog is een plek waar veel mensen met liefde naartoe gaan. Het eiland heeft echter voor iedereen een andere betekenis. In zijn ansichtkaarten laat Evert Jan vijf verschillende perspectieven zien waarop het eiland beleefd kan worden, elk door de ogen van iemand anders. Kunt u uw eigen zienswijze ontdekken?

Strandpaviljoen de Marlijn
Prins Bernhardweg 2
evertjansoepboer@gmail.com

Nationaal Park Schiermonnikoog

ETEN & DRINKEN

Café It Aude Beuthûs

Nieuwestreek 6, tel. 0519-531460
www.cafeboothuis.nl

Cafetaria De Halte

Reeweg 4, tel. 0519-531256
www.schiermonnikoog-horeca.nl

De Koffiekajuit

Langestreek 17, tel. 0519-532075
www.smakelijkschier.nl

Tox Bar

Reeweg 7, tel. 0519-531373
www.toxbar.nl

Drink- & Eethuis De Berkenplas

Pr. Bernhardweg 1, tel. 0519-531570
www.schiermonnikoog-horeca.nl

Familierestaurant 't Wantij

Langestreek 11, tel. 0519-531526
www.smakelijkschier.nl

Hotel de Tjattel

Langestreek 94, tel. 0519-531133
www.detjattel.nl

Hotel Duinzicht

Badweg 17, tel. 0519-531218
www.hotelduinzicht.nl

Hotel Graaf Bernstorff

Reeweg 1, tel. 0519-820050
www.bernstorff.nl

Hotel Van der Werff

Reeweg 2, tel. 0519-531203
www.hotelvanderwerff.nl

Hotel Brasserie Om de Noord

Langestreek 66, tel. 0519-700200
www.hotelomdenoord.nl

Restaurant Noorderlicht

Middenstreek 3, tel. 0519-346616

Restaurant Marina (jachthaven)

Reeweg 27, tel. 06-27860833
www.marinaschier.com

LEES VERDER OP PAG 34

MUSEA

Bunkermuseum Schlei

Tijdens de Tweede Wereldoorlog was er een Duitse bezettingsmacht op Schiermonnikoog van ongeveer 600 soldaten. Om het eiland te verdedigen tegen de geallieerden legden zij in de duinen een compleet bunkerdorp aan als onderdeel van de Atlantikwal - met de codenaam Schlei, wat Duits is voor de vissoort zeelt én de eerste letter van het eiland draagt.

Aan het einde van de Prins Bernhardweg, langs het fietspad ten zuidwesten van strandpaviljoen de Marlijn, ligt een bunker van het type Seeburg. Deze bunker diende tijdens WO II als communicatiecentrum en seinde radarinformatie door naar vliegbasis Leeuwarden, waar jagers van de Luftwaffe gestationeerd waren.

Duikvondsten

In het Bunkermuseum is de expositie Duikvondsten te bezichtigen, met verschillende door duikteam 'De Zee-ster' uit Zoutkamp opgedoken items. Dit duikteam brengt bekende en onbekende wrakken in kaart die voor de kust van Schiermonnikoog liggen, en probeert de onbekende wrakken te identificeren en het verhaal erachter te vinden. Ook is in het Bunkermuseum een model te zien van de V 1102 Lützow, een Vorpostenboote. Het zusterschip, de V 1106 Ernst von Briesen, is boven Schiermonnikoog door een torpedo tot zinken gebracht.

Einde Prins Bernhardweg (linkerkant)
tel 0519-531701
www.bunkermuseumschlei.nl
Geopend zondag en woensdag van 13:00 tot 16:00 uur

De bunker is nu ingericht als museum, geëxploiteerd door Stichting Bunkermuseum Schlei. De stichting heeft tot doel het verzamelen, bewaren en tentoonstellen van goederen en kennis over WO II op Schiermonnikoog.

Andere bunkers en objecten

Bunkermuseum Schlei heeft nog twee bunkers opengesteld. De eerste is een kleine munitiebunker op de hoek bij het Westerhofpad. De tweede is een aggregaat-bunker, met onder andere de originele aggregaat uit WO II. Ook in het dorpscentrum, in de theetuin van Hotel Van der Werff achter muziekkoepeel het Beukennootje, zijn verschillende objecten tentoongesteld. Deze bunkers en objecten in de theetuin zijn elke dag te bezichtigen.

Schelpenmuseum Paal 14

Voor wie alles over bijzondere strandvondsten en de wereld van weekdieren wil weten is Schelpenmuseum Paal 14 aan het Martjeland een échte aanrader. Weekdieren vormen na insecten de grootste diergroep ter wereld, met meer dan 100.000 soorten die oneindig variëren in vorm en kleur. In het Schelpenmuseum zijn (de naam zegt het al) vooral veel prachtige schelpen te zien. Zo treft u er alle soorten die op Schiermonnikoog te vinden zijn, plus meer dan 1.500 soorten uit landen over de hele wereld. En ook miljoenen jaren oud barnsteen, steenkool uit vergane stoomschepen, resten van oude scheepswrakken, zeesterren, rogge-eieren, krabben, flessenpost en andere strandvondsten.

Alles in het museum is eigenhandig door Thijs de Boer en zijn gezin verzameld, en Thijs kan er dan ook geweldige verhalen bij vertellen. Groepen van meer dan 10 personen kunnen op afspraak het museum bezoeken, en eventueel een schelpenexcursie op het strand boeken.

Martjeland 14
tel. 0519-531663
www.schelpenmuseum.nl
Dagelijks geopend van 14:00 tot 17:00 uur en 20:00 tot 22:00 uur.

TE GAST OP SCHIERMONNIKOOG

Fijn dat u er bent. Welkom!!

De eilanders – in het bijzonder de ondernemers - waarderen hun gasten enorm, maar wie ergens te gast is dient zich ook als gast te gedragen. **Daarom spreken we graag het volgende met elkaar af:**

Kom op tijd!

U bent een graag geziene gast in de Schiermonnikog horeca, maar na 02.00 uur mogen de cafés geen gasten meer toelaten. Ook mogen glazen na 02.00 uur niet meer mee naar buiten. Uitzonderingen op deze regels zijn niet mogelijk, dus kom op tijd!

Naar huis? Plan de terugreis.

U bent ergens te gast en weet wellicht niet precies hoe het makkelijkst naar uw gastadres terug te komen. Het is verstandig vóórdat u op stap gaat de terugreis te plannen. Wat is de snelste route naar huis? Weet ook dat er in de regel 's nachts geen taxi's en bussen rijden.

Naar huis? Ssst!!!

U bent niet alleen te gast bij de eilander horeca, maar bij de hele gemeenschap. De meeste eilanders slapen in de nacht om de volgende dag weer voor u klaar te kunnen staan. Laat ze slapen! Ga dus zachtjes naar huis en gun iedereen zijn of haar rust.

Afblijven s.v.p.!

U bent te gast op het mooiste plekje van Nederland. Schiermonnikoog is daar erg trots op. Laat daarom alles zoals het is: niet slopen, niet slepen, niet herinrichten. Afblijven s.v.p.! Andermans fiets "lenen" is ook geen optie!

NIX10

Heel Nederland, en dus ook Schiermonnikoog, is het er over eens: niet roken, niet drinken onder de 18. Dus hebben we met z'n allen een afspraak gemaakt: de afspraak van NIX. Uw eilander gastheren respecteren en hanteren deze regel. Bij twijfel geldt ook op Schiermonnikoog: geen ID, geen drank en sigaretten.

Hulp nodig?

Bij (hulp)vragen kunt u uiteraard contact opnemen met de locatie waar u overnacht, of met de gastheren en -vrouwen van de eilander horeca. Overige belangrijke nummers op Schiermonnikoog:

Dokter: 0519-712400

Politie: 0900-8844

Alarmnummer: 112

Geniet!

Wij zijn blij met u. Zorg u ervoor dat dat zo blijft? Geniet van ons mooie eiland. Veel plezier!

Een initiatief van:
Uit op
Schiermonnikoog

Download de nieuwe app VVV Schier!

en ontdek
Schiermonnikoog

Natuurlijk op Schiermonnikoog

Schier
monnikoog

US LYTJE POLE

Grijze monnikeneiland

De eerste bewoners van Schiermonnikoog waren naar verluidt de Cisterciënzer monniken van het klooster Claercamp uit Friesland, die zich in de Middeleeuwen op het eiland vestigden.

Het eiland dankt zijn naam aan deze in grijze pijen gehulde monniken. Schier = grijs, oog = eiland: grijze monniken eiland.

Van 1580 tot 1638 waren de Staten van Friesland eigenaar van Schiermonnikoog. De Staten verpachtten de eilander grond, maar door onrust op het eiland en tegenvallende opbrengsten besloten ze het te verkopen aan de hoogste bieder: de familie Stachouwer. Tot 1859 was Schiermonnikoog eigendom van het geslacht Stachouwer, later Van Starckenborgh-Stachouwer.

In 1859 kwam het eiland in handen van mr. John E. Banck. Op eigen kosten realiseerde Banck de huidige dijk, die het dorp tegen de zee beschermt en waardoor de Banckspolder ontstond. Dhr. Banck heeft veel voor het eiland betekend, en is daarom op zijn favoriete plekje op ‘zijn’ dijk geëerd met een stenen bankje, dat onder de eilanders bekend staat als de ‘Bank van Banck’.

In 1878 werd het eiland doorverkocht aan de Duitse graaf Hartwig Arthur von Bernstorff. Hij liet voor de hout-handel een naaldbos aanplanten en zorgde voor de aanleg van de eerste veerdam, de huidige jachthaven. Toen hij in 1940 overleed erfde zijn zoon het eiland. Tot de Tweede Wereldoorlog aanbrak en het eiland in 1944 eigendom van de Nederlandse Staat werd.

Eigen taal

Nog slechts zo’n 75 inwoners spreken de eilander taal, het ‘Schiermonnikoogs’. Deze taal lijkt op een mengeling van Oud-Fries met Scandinavische invloeden, en is waarschijnlijk in de zeevarende tijd ontstaan. Vele dichtbundels, boeken en zelfs een woordenboek met meer dan 30.000 eilander woorden zijn ontwikkeld om de taal niet verloren te laten gaan. En vrijwel iedere eilander weet gelukkig nog het volkslied mee te zingen, en Schiermonnikoog liefkozend ‘us Lytje Pole’ (ons kleine hoopje zand) te noemen.

Dorpsomroeper

Nog steeds gaat regelmatig de dorpsomroeper over het eiland om vergaderingen, evenementen en andere belangrijke zaken aan te kondigen.

Het dorp

In de 17e eeuw bestond Schiermonnikoog uit meerdere gehuchten. Het door de zee verzwolgen Westerburen was hiervan de grootste. De huizen die meer naar het oosten gebouwd werden – Oosterburen – vormden de basis van het huidige en enige dorp; Schiermonnikoog.

In opdracht van de familie Stachouwer kreeg het dorp in 1719 haar karakteristieke inrichting. Om de invloed van de wind zoveel mogelijk te beperken, werden de straten (streken) van west naar oost gebouwd. De eerste bebouwing bestond uit de Voorstreek en Middenstreek, met daaropvolgend aan de noordzijde de Langestreek. Eén van de eerste huisjes in het nieuwe dorp was Marten (1721), aan het einde van de Middenstreek.

Tradities:

Kallemooi

Met Pinksteren vieren de eilanders het Kallemooi-feest, inclusief derde pinksterdag waarop de eilander kinderspelen plaatsvinden. Tijdens Kallemooi waakt een haan over het eiland, gehesen in een 20 meter hoge mast, in een mand met voldoende brood en water.

Klozum

Op de avond van 5 december viert het eiland Klozum. Verklede eilanders gaan dan langs de open huizen, waar zij personen of actuele gebeurtenissen op ludieke wijze naspelen. De twee dagen ervoor gaan de kinderen verkleed langs de huizen voor snoepgoed.

*Fier, heel fier fan’t drokke livven,
Mooi de gotte see ferbeeuw’n,
Lei in plak, dat us so nooi is,
Dat is us gebeurtegreew’n.
Tichtby wer de brauning klond’re,
Op’e banken feur de waal,
Heersden wy de aiste klanken,
Fan us meuje memmetaal.
Heersden wy de aiste klanken,
Fan us meuje memmetaal.*

Ver, heel ver van het drukke leven
Met de grote zee verbonden
Ligt een plek, die ons zo dierbaar is
Dat is onze geboortegrond.
Dicht bij de klotsende branding
Op de banken voor de wal
Horen wij de eerste klanken
Van onze mooie moedertaal.

HULPDIENTEN OP SCHIERMONNIKOOG

KNRM

Op Schiermonnikoog wonen 35 vrijwilligers en 1 beroeps-schipper die waken over de wateren rondom het eiland.

U vindt ze in de bouw, horeca, bus, bij de boerderij en daar waar u ze niet verwacht. Deze mensen zijn het gehele jaar rond, 24 uur per dag paraat. Zij laten bij alarm direct hun werkzaamheden vallen en veranderen plotsklaps in professionele hulpverleners.

De reddingboot Koning Willem I ligt aan de veersteiger en kan onder de zwaarste weersomstandigheden varen. Tevens verzorgt de Koning Willem I het patiëntvervoer naar

de wal, als verlengstuk van de ambulance. De snelle reddingboot Edzard Jacob kan zowel op het strand als op de steiger gelanceerd worden. Zij opereert met name op het wad aangezien zij met haar geringe diepgang bijna overal kan komen. Het station beschikt ook over een speciale truck die de reddingboten in geval van zoekacties vanaf de wal ondersteunt en die wordt ingezet voor gewondentransport vanaf het strand. De Edzard Jacob wordt door deze truck naar de lanceerplaats gereden.

De KNRM-bemanningsleden vormen een hecht team. Dat is nodig om in lastige en stress-

volle situaties op elkaar te kunnen vertrouwen. Serieus als dat noodzakelijk is, relaxed wanneer dat kan. Een jacht in de branding, een vissersschip met een net in de schroef, een vermiste zwemmer; ook als het weer slecht is en de zee vijandig moeten zij samen de klus klaren.

Neem bijvoorbeeld een actie die afgelopen zomer het nieuws haalde, waarbij zowel de Edzard Jacob als de Koning Willem I betrokken waren: een zeilend echtpaar wilde het Westgat binnenvaren, een vaargeul waar het altijd extra goed opletten is, vooral bij flinke zeegang zoals die avond. Het jacht raakte buiten de betoning en liep aan de grond, waarbij de kiel de bodem raakte en inscheurde. Toen het jacht uit de droogte werd getrokken, onstond er een groter gat, het jacht maakte snel water en zonk in een oogwenk.

De opvarenden raakten te water, maar konden snel aan boord van de Edzard Jacob worden gebracht. De Koning Willem I heeft de drenkelingen aan boord genomen en naar Lauwersoog gebracht, waar ze een warme douche, droge kleding en sterke koffie kregen. Van het jacht was de volgende morgen weinig meer over. Door snel en kordaat optreden van de KNRM-vrwilligers is erger voorkomen.

Meer informatie: www.knrm.nl/schiermonnikoog. Ook is KNRM Schiermonnikoog te volgen via Facebook en Twitter. Veerweg 5, tel. 0519-531672

Politie

De politie Schiermonnikoog maakt deel uit van het team Noord-Oost Friesland, waarvan de teamleiding vanuit het politiebureau in Dokkum werkzaam is. Naast de opsporings- en handhavingstaak van de politie heeft het eilander team ook een hulpverleningstaak bij rampen en ongevallen.

Voorstreek 28
tel. 0900-8844

Op de hoogte blijven? Volg de politie op facebook.com/politieschiermonnikoog.

Brandweer

De brandweer op Schiermonnikoog is onderdeel van Veiligheidsregio Fryslân, district Noord-Oost, en heeft zijn modern uitgeruste kazerne aan de Knuppeldam 8. Het brandweerteam heeft drie voertuigen en bestaat uit veertien vrijwilligers. Ook heeft Schiermonnikoog een zogenoemd ondersteuningspeloton, bestaande uit vijftien vrijwilligers. Voor brandbestrijding op de Waddenzee wordt samengewerkt met de KNRM.

Ambulance

UMCG Ambulancezorg en Ambulancezorg Fryslân verzorgen de ambulancedienst op Schiermonnikoog. Deze dienst beschikt over één continu bemande ambulance, plus één reserveambulance. Wanneer iemand met spoed naar het ziekenhuis moet, kan dit met een ambulance op de veerboot, met de reddingsboot of met een helikopter. Deze keuze is afhankelijk van de urgentie, beschikbaarheid en weersomstandigheden.

ETEN & DRINKEN

Restaurant Noderstraun

Badweg 32, tel. 0519-531940
www.restaurantnoderstraun.nl

Restaurant/ijssalon Ambrosijn

Langestreek 13, tel. 0519-720261
www.ambrosijn.nl

Restaurant/pizzeria De Ware Jakob

Langestreek 46, tel. 0519-531687
www.dewarejakob.nl

Schiermonnikoger Vishandel

Noorderstreek 38, tel. 0519-531743
www.schiermonnikogervishandel.nl

Strandhotel & Beachclub Zandt aan Zee

Badweg 117, tel. 0519-531566
www.zandtaanzee.nl

Strandpaviljoen de Marlijn

Prins Bernhardweg 2, tel. 0519-531397
www.demarlijn.com

Strandpaviljoen Paal 3

Strand einde Badweg

VERHUUR

Fietsenverhuur Schiermonnikoog

Middenstreek 10 en Badweg 6
tel. 0519-531104 / 06-23354618
www.fietsenopschiermonnikoog.nl

Fietsenverhuur Soepboer & Schierfiets

Paaslandweg 1 en Noorderstreek 32
tel. 0519-531636
www.fietsenverhuurschiermonnikoog.com

Kindermeubilair

Fam. A. Holwerda
Reddingsweg 38
tel. 0519-531754 / 06 57040314 (vooraf reserveren)

Speluitleen

Langestreek Om de Noord 34
tel. 0519-531016 / 06-29398251
www.linnenverhuurschiermonnikoog.nl

Linnenverhuur Schiermonnikoog

Langestreek Om de Noord 34
tel. 0519-531016 / 06-29398251
www.linnenverhuurschiermonnikoog.nl

Schierlinnen

tel. 06-12896892
www.schierlinnen.nl

SCHOONMAAK

Schoonmaakbedrijf Schierglas

tel. 06-12896892
www.schierglas.nl

Eilandportret

CLIVE HELLINGA
DE VERZAMELAAR

Tekst: Eddy van der Noord
Beeld: Ilja Zonneveld

De maritieme verzameling van Clive Hellinga is schier onuitputtelijk: honderden, misschien wel duizenden porseleinen kopjes, schoteltjes en borden, telegrafen, kompassen, stoelen, stuurwielen, stoomfluiten, loggen, zee- en rou-tekaarten, posters, zeepoststem-pels en -zegels, patrijspoorten, VOC-boeken (ware kunstwerken) en broodjes tin en koper. Noem een voorwerp dat je op een zee-schip vindt en Clive Hellinga heeft het.

De waarde van een mens

Op de vraag welke voorwerpen het meest bijzonder zijn, valt het even stil. Na enig nadenken komt Clive Hellinga uit zijn stoel, loopt naar de grote vitrinekast en komt terug met een klein, door de tijd verweerd, gebogen stuk brons. ‘Kijk, dit is een slavenpenning. Het bepaalde de waarde van een slaaf. Hoe groter de penning, des te meer slaven je ervoor kon kopen. Het stamt uit de tijd van de WIC (West Indische Compagnie), ik heb het opgebaggerd aan de westkust van Afrika. De tijd van de Gouden Eeuw, daar waar wij Nederlanders zo trots op zijn. Een tijd dus waar wij met een stukje brons slaven, mensen, verhandelden naar Amerika.’

Acht maanden was Clive toen hij met zijn ouders op Schiermonnikoog kwam wonen. Geboren in Wales, vandaar de Engels klinkende voornaam. Vader Hellinga werkte in de oorlogs-

jaren voor de Engelse shipping en eigenlijk per toeval belandde het gezin Hellinga op Schier. Een broer van vader Hellinga woonde op het eiland en bemiddelde met succes toen er een woning beschikbaar kwam.

Serviesgoed overboord

‘In 1962 ben ik naar zee gegaan. Na een aantal jaren koopvaardij ben ik gaan baggeren. Wereldwijd was er veel werk. Waren de vrachtschepen en tankers net na de oorlog nog 18.000 tot 20.000 ton, in de jaren daarna

veranderde dat snel en liep het tonnage op tot 180.000 tot 225.000 ton. Daar waren de bestaande havens in de wereld niet op berekend. Er moest gebaggerd worden, veel en op grote schaal. Overal op de wereld ben ik geweest, van Zuid-Afrika tot Alaska, van Singapore tot Frankrijk, van de Eerste Maasvlakte bij Rotterdam tot de Perzische golf. Naast het uitbaggeren van havens hebben we ook veel zand opgespoten, complete vliegvel-den hebben we in zee aangelegd.

Kijk, dit is een slavenpenning. Het bepaalde de waarde van een slaaf. Hoe groter de penning, des te meer slaven je ervoor kon kopen.

Vroeger lagen de grote passagiersschepen die op de Nieuwe Wereld voeren niet overal binnen, maar lagen vaak ten anker op de rede. De verbinding met de wal werd onderhouden door Tenders, die een strak schema hadden. Bijvoorbeeld de laatste afvaart naar de wal om 19.30. Wilden personeelsleden ook mee, dan was er soms te weinig tijd om de afwas te doen en eindigde het afruimen van de tafels met het overboord gooien van het gebruikte serviesgoed. Bij het baggeren in deze maagdelijke gronden buitengaats (waar nog nooit eerder gebag-

gerd was), kwam dit serviesgoed weer naar boven. Bijna altijd in stukken, zo één op de honderd kopjes en borden was niet beschadigd. Ik was de enige die er in geïnteresseerd was, zo ben ik mijn verzameling begonnen. De baggerschepen waar ik op werkte, waren sleephopperzuigers. Schepen die al varend hun ruimen (“hoppers”) vol zogen, al waren het gigantische stofzuigers. Aan weerszijden van het schip een zuigbuis, vaak met een diameter van een meter. Met een snelheid van 6, 7 meter per seconde werd het opgezogen zand via een zandgoot

in het ruim gespoten. Toen ik echt ging verzamelen, heb ik stalen hoeklijnen dwars op de stroomrichting in de zandgoot geplaatst. Daar bleven de servies- en andere spullen achter hangen.’

Stichting Quadrant

Clive Hellinga is zich terdege bewust van de historische waarde van zijn maritieme verzameling. En Clive Hellinga weet ook dat hij niet het eeuwige leven heeft. Daarom heeft hij, samen met een aantal kundige mensen, de stichting Quadrant opgericht. ‘Deze maritieme collectie moet bij elkaar blijven. In zijn soort is het één van de grootste in Nederland. Scheepvaartmusea hebben dit niet, die vonden mijn collectie detsijds ‘te nieuw’. Nu denken ze er wel anders over. Het bestuur van Quadrant zal er voor zorgen dat ook na mijn overlijden, maar dat duurt trouwens nog wel even, de collectie intact blijft en een goede plek krijgt. Ik zou het mooi vinden als die plek hier op Schiermonnikoog zou zijn, in een expositieruimte waarin de stukken tot hun recht komen.’

Dit interview is een verkorte versie van een lang, beeldrijk, verhaal over en met Clive Hellinga, opgenomen in het in mei verschenen boek ‘Schier door eilander ogen – hommage aan Jan Abrahamse’. Verkrijgbaar voor 20 euro bij boekhandel Kolstein. 128 pagina’s, full colour, harde kaft. Betrokken en rijk geïllustreerde verhalen over en met bijzondere eilanders.

ONTSPANNING

Hoe kunt u nóg beter de rust op Schiermonnikoog ervaren dan tijdens een inspirerende workshop, zinvolle wandeling of heerlijke massage.

Yoga Schiermonnikoog

Kom, doe mee en geniet van deze leuke ervaring. Yoga Schiermonnikoog is voor iedereen die al aan yoga doet of wil kennismaken met yoga, op alle niveaus.

Elke dinsdag 19:30 uur

Ontspannings-yoga, in de kleine gymzaal lagere school.

Elke zondag 10:00 uur

Actieve yoga, bij goed weer buiten.

Woensdag 19 oktober 10:00 uur

Ouder-kind herfstyoga.

Woensdag 28 december 10:00 uur

Ouder-kind kerst-yoga.

Alvast voor in de agenda: **23, 24 en 25 juni MIDZOMER yogaweekend**, een heel weekend voor jezelf, ontspannen, je lichaam verzorgen en genieten van het eiland.

Kosten per les €10 per volwassene, €7,50 per kind, €25 per gezin (tot 12 jr.).

Yoga met je kind €7,50 pp.

Studio Kleur aan Zee

De Schierse landschappen ondergaan elk jaargetijde een spectaculaire metamorfose. Die ene prachtige kleur maakt plaats voor nóg mooiere tinten. Kleuranaliste Monica neemt u in haar kleurenstudio mee op jutterstocht langs deze seizoenen, waarbij een nieuwe kijk op kleur en plezier gegarandeerd zijn!

En wilt u meer weten over het eigen lichaamssilhouet? In de natuur zijn vormen altijd in harmonie, dat geldt ook voor de mens. Als kledinglijnen de lichaamslijnen op een logische wijze volgen, ontstaat er harmonie en dat maakt aantrekkelijk en boeiend. Monica kijkt samen met u hoe lichaamslijnen in overeenstemming zijn met snit, materiaal, textuur, dessin en andere details van kleding. Aansluitend aan bovenstaande activiteiten biedt Kleur aan Zee een wandeltocht over het eiland om te zien hoe de natuur barst van de kleuren.

Langestreek 15
tel. 0519-531033
www.kleuraanzee.nl

Massing Massage

Bij Massagepraktijk Massing kunt u terecht voor een sportmassage, klassieke ontspanningsmassage, drukpuntmassage, traditionele Thaise massage of een combinatie van verschillende therapeutische massagetechnieken. Alles ter verbetering van zowel lichamelijke als emotionele klachten, of gewoon ter ontspanning...
Sintebloem 11
tel. 06-12952887
www.massing-massage.nl

Lotus Massage

Een behandeling bij Massage Praktijk Lotus geeft uw lichaam de aandacht die het nodig heeft. Respect, rust en ontspanning zijn een voorwaarde voor een massage. Een massage behandeling draagt bij tot een vitaliserend en zelfhelend vermogen van lichaam en geest. Nek- schouder en rugklachten kunnen zo nodig extra aandacht krijgen. Een heerlijke ontspanningsmassage geeft uw lichaam meer energie en zorgt voor een betere balans.
Langestreek 28a Noordzijde, Tel. 06-13551226.

Wandelcoach

Je ontspant in de natuur, zeker op Schiermonnikoog. Om je heen is ruimte en rust. Al lopend in de natuur kom je van alles tegen. Dingen die iets oproepen, iets losmaken, waardoor je contact legt met de eigen 'binnenwereld'. Wandelcoach Josje Kooistra laat u deze kracht van de natuur en inzicht in uw eigen situatie ervaren, in wie u bent en welke keuzes u maakt. Het geeft je een veelzijdige kijk op de dingen. Eén of twee wandelingen is vaak al genoeg om een effectief resultaat te komen.

De natuur werkt als een spiegel, geeft inzicht in uw situatie, in wie u bent, welke keuzes bij u passen en laat u in beweging komen. De combinatie met NLP (neuro linguïstisch programmeren) zorgt voor een zeer bijzondere ervaring met een positief resultaat.

tel. 06-55194761
www.wandelcoachopschier.nl

Wist u dat?

Wist u dat een brandgans in drie dagen van Oost-Siberië naar Schiermonnikoog kan vliegen?

Nationaal Park Schiermonnikoog

Sms/app Josine om je op te geven, 06 28961215. Op aanvraag ook privé-groepen en Yoga met je kind (va 3 jr.). Meer weten? www.yogaopschiermonnikoog.nl en yogaopschiermonnikoog@gmail.com.

Heeft u of heb jij iets moois meegemaakt op Schiermonnikoog?

Deel deze (vakantie)belevens plus foto via redactie@vvvschiermonnikoog.nl en zie hem verschijnen in de volgende Lytje Pole of op de website van VVV Schiermonnikoog!

GEMEENTE SCHIERMONNIKOOG

Gemeentehuis

Het oudste deel van het gemeentehuis aan de Nieuwestreek werd gebouwd in 1857. Toen het gemeentehuis later wit werd geschilderd, kreeg het de bijnaam 'het Witte Huis'. In het Witte Huis bevinden zich de raadzaal annex trouwzaal en twee vergaderkamers. In

2006 is de nieuwe kantoorvleugel van het gemeentehuis gebouwd, waarin zich het kantoorgedeelte en archief bevinden. Voor 1857 vergaderde men in het café van het voormalige recht-, raad- en posthuis van het eiland, op de plaats waar nu Hotel van der Werff is gevestigd.

Trouweiland

Schiermonnikoog is een prachtig eiland om te trouwen. Bruidsparen roemen vooral de intieme sfeer, de ongerepte natuur en de warme en persoonlijke wijze waarop de ambtenaren van de burgerlijke stand het huwelijk voltrekken. Ook de sfeervolle trouwlocaties maken het trouwen op Schiermonnikoog bijzonder. Wilt u uw huwelijk laten voltrekken op het breedste strand van Europa? Ook dat kan op Schiermonnikoog! Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de afdeling Burgerzaken.

Gemeenteraad

De gemeenteraad van Schiermonnikoog bestaat uit negen leden, afkomstig van vier plaatselijke partijen: de Christelijke Groepering Schiermonnikoog, DS 10, Ons Belang en Schiermonnikoogs Belang. Het college wordt gevormd door de burgemeester en twee wethouders.

Activiteitenstrand

Tussen de strandovergangen Badweg (oostelijk van strandpaviljoen Paal 3) en strandpaal 5 (westelijk van strandovergang Jacobspad) is het toegestaan om onder andere te vliegeren, kitesurfen en strandzeilen. Vliegeraars: gebruik bij voorkeur een vlieger die geen overbodig geluid maakt, kijk goed uit en zorg ervoor dat ruim afstand wordt gehouden van mensen en dieren. Komt de huifkar in de buurt of zijn er ruiters? Neem dan uw vlieger even in (niet neerhalen).

Wandelaars en overige strandgebruikers: het activiteitenstrand op Schiermonnikoog is relatief klein. Omdat dit stuk is aangewezen voor het uitvoeren van deze activiteiten moet u zich er dus van bewust zijn dat er snelle voertuigen voorbij kunnen komen. Houd daarmee rekening, zeker met kleine kinderen en loslopende honden. Vanzelfsprekend houden de vliegeraars rekening met u, maar mocht u behoefte hebben aan meer rustig recreëren raden wij aan een ander stuk strand te kiezen.

Honden

Op het eiland is een aantal routes uitgezet, waar u uw hond on-aangelijnd kunt uitlaten. Deze routes zijn met borden aangegeven. Op de rest van het eiland moeten honden aan de lijn (zie kaart). Op Schiermonnikoog geldt een opruimplicht. Dit wil zeggen dat de begeleider van de hond verplicht is

de uitwerpselen van de hond direct op te ruimen. Dit geldt voor de gehele bebouwde kom, kinderspeelplaatsen en de paden en wegen buiten de bebouwde kom. Op diverse plekken in het dorp staan Depodogs met gratis opruimzakjes. De gebruikte zakjes gooit u in de afvalbakken, die overal in en buiten het dorp staan.

Iets kwijt of gevonden?

Voor verloren en gevonden voorwerpen kunt u terecht bij de gemeente. Op de website www.verlorenofgevonden.nl kunt u alle gevonden en verloren voorwerpen raadplegen en een voorwerp registreren als verloren of als gevonden. Meer informatie kunt u verkrijgen bij de Publieksbalie van het gemeentehuis.

gemeente
SCHIERMONNIKOOG

Gemeentehuis
Nieuwestreek 5
Postbus 20,
9166 ZP Schiermonnikoog
tel. 0519-535050
www.schiermonnikoog.nl
postbus20@schiermonnikoog.nl
Op werkdagen geopend van 8:30 tot 12:00 uur.

KERKNIEUWS

Protestantse Gemeente

De Protestantse Gemeente Schiermonnikoog is in 2006 ontstaan uit het samengaan van de Hervormde Gemeente en de Gereformeerde Kerk.

De gemeente heeft een eigen predikant, ds. Van Rijswijk. Elke zondagochtend om 10:00 uur kunt u een kerkdienst bijwonen. In het hoogseizoen is er kinderopas en kindernevendienst. En op iedere eerste zondag van de maand is er ‘koffiedrinken’ na de dienst, een mooie gelegenheid om elkaar te groeten en ontmoeten.

De kerkdiensten worden in de regel gehouden in de Got Tjark en in de maanden juli en augustus in het Cultureel Ontmoetingscentrum

Schiermonnikoog (COS) aan de Langestreek, omdat deze voormalig gereformeerde kerk meer plaatsen biedt. Ook op Kerstavond, Paaszondag en Pinksterzondag wordt de dienst in het COS gehouden. De data en locatie van alle diensten vindt u op de publicatieborden bij de Got Tjark.

Kerstavond, 19:30 uur COS
Oudejaarsavond, 19:30 uur Got Tjark
Nieuwjaarsochtend, 11:00 Got Tjark:
ochtendgebed met aansluitend nieuwjaarontmoeting

Ds. N.J. van Rijswijk
tel. 0519-531269
n.j.vanrijswijk@online.nl

R.K-Kerk

Aan de Badweg op Schiermonnikoog staat het meest noordelijke katholieke kerkje van Nederland: de ‘Sint-Egbertkapel’.

Elke zondag is daar om 10:30 uur een Eucharistie-viering of Woord- en Communieviering. Op het publicatiebord voor de kerk vindt u een rooster van diensten en voorgang(st)ers, net als bij de VVV.

De Sint-Egbertkapel werd in 1915 door de Groninger architect A.Th. van Elmpt gebouwd. Vorig jaar vond hier-

door het 100-jarig bestaan plaats, met een oecumenische viering, dankzij de bijzonder prettige samenwerking met de Protestantse Kerk op het eiland. Het hoogtepunt van deze samenwerking vormen de jaarlijkse oecumenische zomeravondvieringen.

In 1922 werd naast de kerk een kinderkoloniehuis gebouwd; een R.K.-Vakantiehuis waar kinderen uit de grote steden ‘op verhaal konden komen’. De kruiswegstaties in de kerk herinneren aan deze tijd. U vindt die in vrijwel alle kerken, maar op Schiermon-

nikoog staan op elke statie kinderen afgebeeld. De moeite waard om te bekijken. Wanneer u de kerk binnenloopt kijk dan ook even omhoog. U ziet dan het fraaie, houten plafond dat doet denken aan de plafonds van menig kerk aan zee, waar de timmerlieden de spanten maakten zoals zij die gewend waren te maken voor de schepen die zij bouwden. Achter de kerk staat de pastorie.

Sint Egbert-kapel
Badweg 69

Diensten Monniken

De recent teruggekeerde monniken hebben voornamelijk geen klooster op Schiermonnikoog. Zij heten u daarom welkom bij hun diensten in de Sint Egbert-kapel, om de eerbied, stilte en hun bescheiden gebed bij te wonen.

Het is overigens mogelijk aan elk deel apart deel te nemen.

Elke dinsdag, woensdag, donderdag en zaterdag:
18:00 - 18:25 uur Vespers
18:30 - 18:55 uur Stilte
19:00 - 19:20 uur Completen
Geen diensten op 22 oktober, 24 december en 15 april.

Sint Egbert-kapel
Badweg 69
www.kloosterschiermonnikoog.nl

HOOG & LAAG WATER

Oktober

01/10/2016	05:36+	LW	-121 cm
01/10/2016	11:46+	HW	129 cm
01/10/2016	18:00+	LW	-126 cm
02/10/2016	00:10+	HW	113 cm
02/10/2016	06:16+	LW	-119 cm
02/10/2016	12:05+	HW	127 cm
02/10/2016	18:30+	LW	-122 cm
03/10/2016	00:45+	HW	114 cm
03/10/2016	06:46+	LW	-120 cm
03/10/2016	12:46+	HW	126 cm
03/10/2016	18:55+	LW	-120 cm
04/10/2016	01:06+	HW	117 cm
04/10/2016	07:11+	LW	-122 cm
04/10/2016	13:21+	HW	122 cm
04/10/2016	19:25+	LW	-119 cm
05/10/2016	01:41+	HW	116 cm
05/10/2016	07:36+	LW	-120 cm
05/10/2016	13:50+	HW	114 cm
05/10/2016	19:44+	LW	-115 cm
06/10/2016	02:05+	HW	111 cm
06/10/2016	08:06+	LW	-115 cm
06/10/2016	14:15+	HW	104 cm
06/10/2016	20:16+	LW	-110 cm
07/10/2016	02:30+	HW	105 cm
07/10/2016	08:36+	LW	-109 cm
07/10/2016	14:45+	HW	95 cm
07/10/2016	20:46+	LW	-106 cm
08/10/2016	03:06+	HW	100 cm
08/10/2016	09:06+	LW	-104 cm
08/10/2016	15:20+	HW	88 cm
08/10/2016	21:15+	LW	-102 cm
09/10/2016	03:34+	HW	96 cm
09/10/2016	09:46+	LW	-98 cm
09/10/2016	16:05+	HW	81 cm
09/10/2016	22:06+	LW	-93 cm
10/10/2016	04:35+	HW	93 cm
10/10/2016	10:45+	LW	-88 cm
10/10/2016	17:14+	HW	76 cm
10/10/2016	23:10+	LW	-81 cm
11/10/2016	05:45+	HW	92 cm
11/10/2016	12:00+	LW	-81 cm
11/10/2016	18:45+	HW	79 cm
12/10/2016	00:36+	LW	-76 cm
12/10/2016	07:35+	HW	102 cm
12/10/2016	13:23+	LW	-88 cm
12/10/2016	20:15+	HW	92 cm
13/10/2016	02:06+	LW	-87 cm
13/10/2016	08:40+	HW	117 cm
13/10/2016	14:45+	LW	-107 cm
13/10/2016	21:26+	HW	105 cm
14/10/2016	03:05+	LW	-104 cm
14/10/2016	09:35+	HW	129 cm
14/10/2016	15:39+	LW	-122 cm
14/10/2016	22:15+	HW	114 cm
15/10/2016	03:59+	LW	-117 cm
15/10/2016	10:36+	HW	137 cm
15/10/2016	16:35+	LW	-129 cm
15/10/2016	23:06+	HW	120 cm
16/10/2016	04:56+	LW	-124 cm
16/10/2016	11:16+	HW	142 cm
16/10/2016	17:36+	LW	-132 cm
16/10/2016	23:50+	HW	124 cm
17/10/2016	05:51+	LW	-130 cm
17/10/2016	11:54+	HW	143 cm
17/10/2016	18:21+	LW	-133 cm
18/10/2016	00:35+	HW	126 cm
18/10/2016	06:35+	LW	-134 cm
18/10/2016	12:51+	HW	142 cm
18/10/2016	19:05+	LW	-132 cm
19/10/2016	01:16+	HW	127 cm
19/10/2016	07:26+	LW	-137 cm
19/10/2016	13:36+	HW	137 cm
19/10/2016	19:52+	LW	-128 cm
20/10/2016	02:01+	HW	126 cm
20/10/2016	08:06+	LW	-136 cm
20/10/2016	14:25+	HW	128 cm
20/10/2016	20:31+	LW	-121 cm
21/10/2016	02:46+	HW	122 cm
21/10/2016	08:51+	LW	-131 cm

21/10/2016	15:16+	HW	116 cm
21/10/2016	21:05+	LW	-111 cm
22/10/2016	03:15+	HW	117 cm
22/10/2016	09:32+	LW	-122 cm
22/10/2016	16:06+	HW	104 cm
22/10/2016	21:56+	LW	-99 cm
23/10/2016	04:16+	HW	112 cm
23/10/2016	10:26+	LW	-110 cm
23/10/2016	17:06+	HW	94 cm
23/10/2016	22:51+	LW	-87 cm
24/10/2016	05:15+	HW	108 cm
24/10/2016	11:36+	LW	-99 cm
24/10/2016	18:16+	HW	89 cm
24/10/2016	23:56+	LW	-78 cm
25/10/2016	06:24+	HW	107 cm
25/10/2016	12:51+	LW	-97 cm
25/10/2016	19:24+	HW	91 cm
26/10/2016	01:20+	LW	-81 cm
26/10/2016	07:56+	HW	113 cm
26/10/2016	14:06+	LW	-105 cm
26/10/2016	20:51+	HW	101 cm
27/10/2016	02:30+	LW	-94 cm
27/10/2016	09:06+	HW	121 cm
27/10/2016	15:06+	LW	-116 cm
27/10/2016	21:51+	HW	110 cm

07/11/2016	08:19	LW	-102 cm
07/11/2016	14:50	HW	82 cm
07/11/2016	20:46	LW	-98 cm
08/11/2016	03:15	HW	104 cm
08/11/2016	09:16	LW	-95 cm
08/11/2016	15:45	HW	77 cm
08/11/2016	21:46	LW	-88 cm
09/11/2016	04:15	HW	103 cm
09/11/2016	10:36	LW	-90 cm
09/11/2016	17:20	HW	79 cm
09/11/2016	23:01	LW	-83 cm
10/11/2016	05:34	HW	107 cm
10/11/2016	11:50	LW	-95 cm
10/11/2016	18:46	HW	88 cm
11/11/2016	00:20	LW	-89 cm
11/11/2016	06:55	HW	117 cm
11/11/2016	13:01	LW	-109 cm
11/11/2016	19:55	HW	100 cm
12/11/2016	01:30	LW	-103 cm
12/11/2016	08:06	HW	127 cm
12/11/2016	14:06	LW	-121 cm
12/11/2016	20:46	HW	111 cm
13/11/2016	02:24	LW	-115 cm
13/11/2016	08:56	HW	135 cm
13/11/2016	15:06	LW	-128 cm

24/11/2016	18:54	HW	89 cm
25/11/2016	00:45	LW	-85 cm
25/11/2016	07:05	HW	110 cm
25/11/2016	13:19	LW	-104 cm
25/11/2016	20:05	HW	98 cm
26/11/2016	01:50	LW	-94 cm
26/11/2016	08:05	HW	113 cm
26/11/2016	14:15	LW	-109 cm
26/11/2016	20:55	HW	105 cm
27/11/2016	02:46	LW	-101 cm
27/11/2016	09:05	HW	115 cm
27/11/2016	15:06	LW	-112 cm
27/11/2016	21:30	HW	111 cm
28/11/2016	03:30	LW	-106 cm
28/11/2016	09:46	HW	115 cm
28/11/2016	15:45	LW	-113 cm
28/11/2016	21:54	HW	116 cm
29/11/2016	04:10	LW	-108 cm
29/11/2016	10:04	HW	115 cm
29/11/2016	16:26	LW	-114 cm
29/11/2016	22:36	HW	123 cm
30/11/2016	04:46	LW	-110 cm
30/11/2016	10:50	HW	116 cm
30/11/2016	16:55	LW	-116 cm
30/11/2016	23:17	HW	127 cm

11/12/2016	13:36	LW	-118 cm
11/12/2016	20:16	HW	104 cm
12/12/2016	02:00	LW	-115 cm
12/12/2016	08:35	HW	126 cm
12/12/2016	14:36	LW	-124 cm
12/12/2016	21:06	HW	115 cm
13/12/2016	02:55	LW	-122 cm
13/12/2016	09:26	HW	130 cm
13/12/2016	15:30	LW	-126 cm
13/12/2016	22:06	HW	123 cm
14/12/2016	04:00	LW	-128 cm
14/12/2016	10:20	HW	130 cm
14/12/2016	16:36	LW	-125 cm
14/12/2016	22:46	HW	129 cm
15/12/2016	05:06	LW	-132 cm
15/12/2016	11:10	HW	127 cm
15/12/2016	17:26	LW	-125 cm
15/12/2016	23:30	HW	133 cm
16/12/2016	05:59	LW	-136 cm
16/12/2016	12:06	HW	121 cm
16/12/2016	18:05	LW	-125 cm
17/12/2016	00:20	HW	134 cm
17/12/2016	06:40	LW	-138 cm
17/12/2016	12:55	HW	113 cm
17/12/2016	18:50	LW	-125 cm
18/12/2016	00:55	HW	132 cm
18/12/2016	07:26	LW	-136 cm
18/12/2016	13:46	HW	105 cm
18/12/2016	19:30	LW	-123 cm
19/12/2016	01:46	HW	129 cm
19/12/2016	08:06	LW	-132 cm
19/12/2016	14:25	HW	97 cm
19/12/2016	20:16	LW	-118 cm
20/12/2016	02:36	HW	124 cm
20/12/2016	08:46	LW	-124 cm
20/12/2016	15:04	HW	89 cm
20/12/2016	20:56	LW	-110 cm
21/12/2016	03:15	HW	117 cm
21/12/2016	09:36	LW	-113 cm
21/12/2016	16:06	HW	83 cm
21/12/2016	21:46	LW	-99 cm
22/12/2016	04:15	HW	109 cm
22/12/2016	10:20	LW	-102 cm
22/12/2016	16:44	HW	79 cm
22/12/2016	22:46	LW	-87 cm
23/12/2016	04:54	HW	101 cm
23/12/2016	11:20	LW	-93 cm
23/12/2016	17:44	HW	79 cm
23/12/2016	23:45	LW	-80 cm
24/12/2016	05:54	HW	96 cm
24/12/2016	12:30	LW	-91 cm
24/12/2016	18:44	HW	83 cm
25/12/2016	01:05	LW	-82 cm
25/12/2016	07:14	HW	96 cm
25/12/2016	13:36	LW	-96 cm
25/12/2016	19:54	HW	92 cm
26/12/2016	01:54	LW	-90 cm
26/12/2016	08:26	HW	99 cm
26/12/2016	14:26	LW	-103 cm
26/12/2016	20:56	HW	103 cm
27/12/2016	02:55	LW	-99 cm
27/12/2016	08:54	HW	103 cm
27/12/2016	15:09	LW	-110 cm
27/12/2016	21:30	HW	113 cm
28/12/2016	03:40	LW	-106 cm
28/12/2016	09:45	HW	107 cm
28/12/2016	15:55	LW	-114 cm
28/12/2016	22:16	HW	120 cm
29/12/2016	04:20	LW	-111 cm
29/12/2016	10:31	HW	109 cm
29/12/2016	16:30	LW	-118 cm
29/12/2016	22:56	HW	125 cm
30/12/2016	05:06	LW	-114 cm
30/12/2016	11:11	HW	109 cm
30/12/2016	17:06	LW	-120 cm
30/12/2016	23:26	HW	128 cm
31/12/2016	05:35	LW	-117 cm
31/12/2016	11:46	HW	107 cm
31/12/2016	17:34	LW	-122 cm

Het Getij

MEER GETIJDENTABELLEN? BEKIJK ONZE SCHIERAPP

28/10/2016	03:30+	LW	-106 cm
28/10/2016	10:05+	HW	126 cm
28/10/2016	16:00+	LW	-122 cm
28/10/2016	22:36+	HW	114 cm
29/10/2016	04:26+	LW	-112 cm
29/10/2016	10:47+	HW	126 cm
29/10/2016	16:46+	LW	-121 cm
29/10/2016	23:16+	HW	114 cm
30/10/2016	04:06	LW	-113 cm
30/10/2016	10:16	HW	124 cm
30/10/2016	16:26	LW	-118 cm
30/10/2016	22:35	HW	116 cm
31/10/2016	04:40	LW	-113 cm
31/10/2016	10:34	HW	122 cm
31/10/2016	16:56	LW	-116 cm
31/10/2016	23:00	HW	121 cm

November

01/11/2016	05:10	LW	-114 cm
01/11/2016	11:16	HW	122 cm
01/11/2016	17:26	LW	-116 cm
01/11/2016	23:46	HW	124 cm
02/11/2016	05:46	LW	-115 cm
02/11/2016	11:56	HW	118 cm
02/11/2016	17:50	LW	-117 cm
03/11/2016	00:16	HW	124 cm
03/11/2016	06:10	LW	-115 cm
03/11/2016	12:14	HW	111 cm
03/11/2016	18:20	LW	-115 cm
04/11/2016	00:40	HW	120 cm
04/11/2016	06:34	LW	-111 cm
04/11/2016	12:50	HW	103 cm
04/11/2016	18:48	LW	-112 cm
05/11/2016	01:16	HW	114 cm
05/11/2016	07:10	LW	-108 cm
05/11/2016	13:14	HW	94 cm
05/11/2016	19:21	LW	-109 cm
06/11/2016	01:46	HW	110 cm
06/11/2016	07:40	LW	-105 cm
06/11/2016	14:00	HW	88 cm
06/11/2016	19:56	LW	-105 cm
07/11/2016	02:20	HW	107 cm

STEUN NATUURMONUMENTEN!

Haal je hart op in de natuur

Vanaf €2,25 per maand of €25 per jaar krijgt u:

- Boek 365 x de natuur in met Natuurmonumenten met alle natuurgebieden van Natuurmonumenten en meer dan 90 routekaarten
- Kwartaal magazine Puur Natuur
- Korting op de leukste cadeaus in de webshop
- Tot 40% korting op activiteiten
- Vanaf €2,25 per maand of €25 per jaar bent u lid van Natuurmonumenten

Kijk op www.natuurmonumenten.nl
of bel met onze ledenservice: T (035) 655 99 11

**nieuwbouw - verbouw renovatie - restauratie - onderhoud
doe-het-zelf**

**BOUWBEDRIJF
R. DIJKSTRA
SCHIERMONNIKOOG**

Postadres: Postbus 40 9166 ZP
Mailadres: info@bouwenopschier.nl
Bezoekadres: Melle Grietjespad 7
Werkplaats/winkel: Noorderstreek 26
Telefoon: 0519-531762
Fax: 0519531015

**bouwadvies
tekenwerk
bouwaanvraag
machinaal timmerwerk
levering bouwmaterialen**

Openingstijden winkel: Maandag t/m Vrijdag van 8:00-12:00 / 13:00-16:00 uur; Zaterdag 8:00-12:00 uur

